Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…ретэмнай 1921 оной …абриин 21-hээ гарана | № 298 (14318) | 1973 оной декабриин 21, пятница | Сэн 2 мүнгэн

РСФСР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сесси

…ОССИН ЕХЭ ЗОРИЛГОНУУД

…ртиин программа бэе…дэ Россин Федерациин …шадай ехэ туhа хүргэ…олдожо байhан тухай, …тэ табан жэлэй дүрбэ…жэлэй даабаринуудые …элгын харгы замууд …РСФСР-эй Верховно …эй декабриин 19-дэ …иин Ехэ ордон соо хү…рсэ үргэлжэлүүлhэн …адахи сессидэ хабаадаг…элсэhэн байна.

…эд Ю. В. Андропов, …Кириленко, Б. Н. По…ёв, М. С. Соломенцев, …Устинов, В. И. Дол…олон И. В. Капитоно…резидиумдэ ерэжэ hуу…ь, депутадууд, айлшад …үргэлжэлhэн альга та…аар угтаба.

…4 ондо РСФСР-эй ара…ажахые хүгжөөхэ гүрэ…түсэб тухай, мүн …Р-эй 1974 оной гү… бюджет тухай ба …оной гүрэнэй бюдже…үйсэдхэл тухай элид…үдые зүбшэн хэлсэлгэ …жэлүүлэгдэхэнь гээд …Р-эй Верховно Сове…үрүүлэгшэ В. А. Ко…ков соносхоо.

…гаалиин ашагта малта…ігаа талаар Сибириин …шухаг районо болохо …ссай үмэнэ хүгжэн …лтын үргэн ехэ арга …жонууд нээгдэнхэй …Главкузбасстройн на…ик депутат И. М. Звез…элэбэ. Шулуу нүүрhэ, …прокат үйлэдбэрилэн …а түсэбөө Кузбассай …ын-металлургическа ба …ескэ булэт барилта ам…тайгаар дүүргэжэ бай…арти, правительствын …ал оролдолгын ашаар, …туудай ба металлург…й шэн габьяата ажалай …түсэбтэ табан жэлэй …эхы жэлэй даабари…е амжалтатайгаар дүүргэхэ бата үндэhэ hуури табигдаа.

Татарай республика хүсэтэ индустриин хизаар боложо байна. Ороной ехэ ехэ предприятинууд — Камска автозавод, хүсэтэ электростанцинууд эндэ баригдажа байна. Республика дотор шэнэ хото городууд, hууриин тосхонууд урган бодоно. Промышленна предприятинуудай ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр элбэг дэлбэгээр хангаха гээшэ совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, колхознигуудай гол шухала зорилго болоно гэжэ Татарай АССР-эй Актаньшска районой «Коммунизмга» колхозой түрүүлэгшэ, депутат **К. Г. Гарипов** хэлэбэ. Мүнөө жэлдэ сагай уларилай таарамжагүй байгаашье haань, ажахыда үндэр баян ургаса хуряагдаа гээд тэрэ мэдүүлээ.

— Байгша он коммунис байгуулалтын бүхы участогууд дээрэ зохёохы эршэтэ ажалай жэл боложо, түүхэдэ орохо байна, — гээд Орловско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **И. П. Свешников** хэлэбэ. — Область дотор ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар гурбан жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Түсэбтэ наймадахи табан жэлэй дундуур зэргын ургасатай жэшэхэдэ, байгша ондо гектар бүриhөө ороохото ургамалнуудые хуряалга 3,2 центнэрээр дээшэлээ.

Туйлаhан амжалтаяа батадхахаhаа гадна, түсэбтэ табан жэлэй шэнэ жэлдэ улам ехэ үрэ дүнгүүдые амжаха шухала гэжэ депутат тэмдэглэбэ.

Башкирай АССР-эй экономикын хурдан түргэн хүгжэлтэ тухай, арад зоной байдалай hайжаржа байhан тухай Учалинска горно-шанаржуулгын комбинадай экскаваторай машинист, депутат **Р. М. Нигаматуллин** хөөрэбэ. Дэбжүүлэгдэhэн hунгуулиин округоо жэшээ болгожо харуулhан байна. Учалыгэдэг залуу хото түргөөр хүгжэжэ, болбосон түхэлтэй боложо байhхай. hүүлэй жэлнүүдтэ эндэ соёлой ужам hаруул ордон, байрын олон гэрнүүд, гостиница, дунда hургуули баригдаа. Колхоз, совхозуудай түб буусанууд городой түхэл шэнжэтэй болоно.

Белгородско областиин Валуйска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой hүнэй фермые даагша депутат **З. Г. Лунева** трибунада гаража үгэ хэлэхэдээ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулhан байна.

Уран зохёолшо, депутат **А. В. Калинин** (Ростовско область) ендэртэ гараба.

— Арад зоной баяр жаргал, гасалан зоболон зүрхэ сэдьхэлээрээ мэдэржэ байдаг совет уран зохёолшод Леонид Ильич Брежнев түрүүтэй манай партиин ЦК-гай эдэбхитэйгээр бэелүүлжэ байгаа гадаадын политикые hайшаан дэмжэнэ, — гэжэ тэрэ хэлээ. — Энэнь уласхоорондын шахардуу байдал hулаpуулха, дэлхэй дээрэ бүгэдэ ниитын эб найрамдал хангаха арга олгохо байна.

Совет Россин литература баян, үргэн дэлгэр юм гэжэ депутат хэлэбэ. Бэлигтэй бэрхэ уран зохёолшоднай олошорно. hүүлэй 15—20 жэлэй турша соо Россин литературада бэлигтэй бэрхэ уран зохёолшод урган гараа. Мүнөө үеын байдалые, Росси дотор боложо байhан ехэ хубилалтануудые үнэн зүбөөр, удха түгэлдэрөөр бэшэнэ.

РСФСР-эй дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министр, депутат **И. Ф. Образцов** үгэ хэлэхэдээ, республикын арадай ажахыда мэргэжэлтэдые бэлдэлгын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулба. Дээдэ hургуулиие саашадань hайжаруулха хэмжээнүүд тухай парти, правительствын тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула министерствын, hургуулинуудай коллективүүдэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байhые нь тэрэ тэмдэглээ.

Куйбышев хотын 6-дахи интернат hургуулиин багша, депутат **Г. А. Петрова**, Челябинска металлургическа заводой булад хайлуулагша, депутат **И. Н. Панфиловский**, КПСС-эй Хальмагай обкомой хоёрдохи секретарь, депутат **А. З. Гришанов**, Тамбовско областиин КПСС-эй Тамбовско райкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **К. И. Сабетов**, РСФСР-эй геологиин министр, депутат **Л. И. Ровнин**, КПСС-эй Ижевскэ горкомой нэгэдэхи секретарь, депутат **М. Е. Зыков** элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаалаба.

Россин Федерациин арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб hайшаахые, республикын 1974 оной гүрэнэй бюджет баталхые депутадууд дурадхаа. Түсэб, бюджет бүхы ажалшадай ашa туhада харюусана гэжэ эдэнэр тэмдэглэбэ. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгын, социалис мүрысөө саашадань үргэнөөр дэлгэрүүлгын асуудалнуудта үгэ хэлэгшэд ехэ анхаралаа хандуулан, үйлэдбэриин шэнэ арга ноөсэнүүдые элирүүлхэ дурадхалнуудые оруулhан, зарим министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэhэн байна.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, республикын Госпланай түрүүлэгшэ, депутат **К. М. Герасимов** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. 1974 ондо РСФСР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай Хуулиие депутадууд нэгэн hаналтайгаар абаа.

Удаань РСФСР-эй финансын министр **А. А. Бобровников** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. РСФСР-эй 1974 оной бюджет тухай Хуули нэгэн hаналтайгаар абтаба. Оруулагдаhан хубилалтануудые, заhабаринуудые хараада абахада, бюджедэй олзо орошонууд, гарашанууд 49.296.416 мянган түхэриг байхаар баталагдаа. РСФСР-эй 1972 оной гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэл тухай, тоосоо баталха тухай тогтоол мүн лэ абтаhан байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **Х. П. Нешков** табалhа хи, зургаадахи сессинүүдэй хоорондо РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй абаhан Указууд тухай элидхэл хээ.

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй Указ… …ые Верховно Совет баталаад, зохихо хуули, тогтоол абаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшын уялгануудhаа тэрэниие сулөөлхэ тухай депутат К. И. Озловсвой гүйлтые РСФСР-эй Верховно Совет хангаhан байна.

Энээгээр РСФСР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй зургаадахи сесси хүдэлмэрөө дүүргэбэ.

(ТАСС).

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ

Сар үргэлжын комиссинуудай заседани

Промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхээ холбооной, хүдөө ажахын, элүүрые хамгаалгын, социальна хангалгын, гэгээрэлэй, соёл культурын болон спортын, худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой, хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангалгын талаар Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сар үргэлжын комиссинууд 1973 ондо арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбэй дүүргэлтын даб дээрэхи дүнгые, 1972 оной бюджедэй дүүргэлтые хаража үзөөд, 1974 оной арадай ажахын түсэбэй, республикын бюджедые хаража үзөө. Тусхай hалбаринуудай талаар сар үргэлжын комиссинууд 1974 оной түсэб болон бюджет тушаа тобшолол болон дурадхалнуудаа республикын Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссида оруулаа.

Верховно Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин заседани декабриин 18-да боложо, тэрээндэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сар үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр, түрүүлэгшын орлогшонор болон сар үргэлжын комиссинуудай түлөөлэгшэнэр байлсаа. Комиссинуудай заседанинуудта республикын министерствэнүүдэй, управленинүүд болон зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаhан байна.

1974 ондо республикын арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай асуудалаар республикын гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр И. А. Хазагаевай, мүн 1974 оной республикын гүрэнэй бюджет тухай, 1972 оной бюджедэй дүүргэлтэ тухай асуудалаар республикын финансын министр нүхэр Ч. В. Ендоновой элидхэлнүүд шагнагдаа.

Сар үргэлжын комиссинуудай хамтын заседанида хабаадаhан депутадууд үгэ хэлэхэдээ, республикын ерэхэ жэлэй түсэб болон бюджет табан жэлэй гол зорилгонуудтай — үйлэдбэриие түргөөр хүгжөөhэнэй ашаар ажалшадай материальна, культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ, научно-техническэ хүгжэлтэ түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тушаа эрилтэнүүдтэй — тааралдана гэжэ мэдүүлээ. 1974 оной арадай ажахын түсэб дотор нилээд ехэ зорилгонууд хараалагданхай гэжэ үгэ хэлэгшэд заагаа. Арадай ажахын түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула үйлэдбэридэ хэрэглэгдээгүй бүхы аргэ элсүүлхэ шухала байна. Тиимэhээ гүрэнэй түсэбүүдые дүүргэхын тула кадрнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ, ажахын бүхы hалбаринуудые бүри hайнаар хүтэлбэрилхэ шухала.

Түсэблэлгын, бюджетын, мүн сар үргэлжын комиссинууд 1974 ондо республикын арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб болон бюджет тушаа тобшололнуудые, 1972 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тушаа тоосоое баталан абаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сесси дээрэ комиссинуудай үмэнэhөө нэмэлтэ элидхэл хэхыень түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ, депутат В. Ф. Лысовтэ даалгагдаа.

„СОЮЗ-13“

НИИДЭЛГЫН ХОЁРДОХИ ҮДЭР

НИИДЭЛГЫЕ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР, декабриин 19. (ТАСС). «Союз-13» гэжэ замбуулинай онгосо Москвагай сагаар 17 час 30 минутын үеэр Дэлхэйе 18 дахин тойрожо ниидэбэ.

Космонавтнууд П. И. Климук, В. В. Лебедев хөөрэн дэгдэлгын оршон байдалда дадаад, научно-техническэ шэнжэлгэнүүдэй ба туршалгануудайнгаа программа дүүргэжэ үргэлжэлөө.

Үсэгэлдэр Дэлхэйе табадахяа тойрохо үедөө ниидэлгынгээ замай зүг шэгые шалгаhан байна. Тиигэhэнэй эсэстэ «Союз-13» гэжэ онгосо имэ параметрнүүдтэй замда ороо:

— Дэлхэйhээ холодолгын эгээн саада захань (апогей) — 272 километр;

— Дэлхэйhээ холодолгын наада захань (перигэй) — 225 километр;

— замайнь hөөлжэлгэ — 51,6 градус;

— Дэлхэйе тойрон ниидэдэг сагынь — 89.22 минута болоно.

Экипажай хүдэлмэриин үдэр үглөөнэй 8 часта эхилээ. Медицинскэ шалгалта гараhанай ба сайлаhанай hүүлээр Петр Климук, Валентин Лебедев ниидэлгынгээ хоёрдохи үдэрэй программа дүүргэжэ захалаа. Онгосо дээрэхи оньhон түхеэрэлгэнүүдые шалгаад, хүдэлмэридөө бэлдэhэн хөөрэн дэгдэлгын оршон байдалда биологическа зарим зүйлнүүдтэ тохёолдодог өөрсэ ушарнуудые шэнжэлхэдэнь туhалха «Оазис-2» гэжэ түхеэрэлгые хүдэлгэбэ. Удаа тээнь космонавтнууд «Орион-2» гэжэ телескопуудай түхеэрэлгэнүүдые дахинаа хүдэлгэжэ эхилээ.

Телеметрическэ мэдээнүүдэй, онгосын командирай элидхэлнүүдэй ёhoop, ниидэлгэ hаадгүй hайнаар үнгэржэ байна.

НАЙМАН ХЭМЭЛ ОДОН НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

Газарые тойрон дабшаха хэмэл одод — «Космос-617», «Космос-618», «Космос-619», «Космос-620», «Космос-621», «Космос-622», «Космос-623», «Космос-624» — 1973 оной декабриин 19-дэ Советскэ Союзhаа табигдаба. Найман хэмэл одон бултадаа залан түлхигшэ нэгэ ракетээр замдаа гаргагдаа.

Хэмэл одод дээрэ тодхогдон табигдаhан аппаратура hаадгүй hайнаар хүдэлнэ. Залан жолоодолгын-тоолон тодорхойлолгын түб абтаhан мэдээнүүдые шэнжэлжэ байна.

(ТАСС).

Үнэн зүрхэнэй амаршалганууд

Л. Брежнев, Н. Подгорный, А. Косыгин Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын байгуулагдаhан ойтой дашарамдуулан, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын Центральна Комитедэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно сар зуурын правительствын Зүбшэлэлгын Соведэй Түрүүлэгшэ доктор Нгуен Хыу Тходо, Урда Вьетнамай Республикын Революционно сар зуурын правительствын Түрүүлэгшэ доктор Хюинь Тан Фатадта үнэн зүрхэнэй баяр, аха дүү ёhоной халуун амаршалга хүргэбэ.

Д. С. Полянский Таджикистанда

ДУШАНБЕ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр Д. С. Полянский декабриин 19-дэ эндэ ерээ.

Таджикистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. Расулов, Таджигай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. Холов, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Р. Набиев, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд ба гэшүүдтэ кандидадууд, республикын партийна болон совет зургаануудай бусад хүтэлбэрилэгшэд Д. С. Полянскиие аэропорт дээрэ угтаба.

А. А. ГРОМЫКО Женевэ ерээ

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко Дүтын Зүүн зүг тушаа конференцидэ хабаадахын тула декабриин 19-дэ Женевэ ерээ.

Швейцариин правительствын, Кантоной ба Женевэ хотын засагуудай түлөөлэгшэд, гадаадын гүрэнүүдэй элшэн сайдууд, ООН-ой отделениин дэргэдэ сар үргэлжэ байдаг СССР-эй түлөөлэгшэ З. В. Миронова болон бусад тушаалтад А. А. Громыкые аэродром дээрэ угтаба.

ОРОДОЙ СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ОМОГОРХОЛ

В. Я. Брюсовтэ зорюулагдаhан суглаан болобо

В. Я. Брюсовэй түрэhөөр 100 жэл үнгэрбэ. Тиигэбэшье тэрэнэй патриотическа шүлэгүүд олон түмэнэй сэдьхэлые мүнөөшье доhолгон долгисуулhаар. Ородой ехэ поэт-коммунистын, эрхим оршуулгаша, драматург ба литературын теоретигэй нэрэ алдарые мүнөө сагай хүнүүд баяр баясхалантайгаар хүндэлэн дурдана.

В. Я. Брюсовэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан декабриин 19-дэ болоо. Ниислэл хотын литераторнууд, соёлой ажал ябуулагшад, олониитын түлөөлэгшэд, аха дүү республикануудай түлөөлэгшэд гайхамшаг уран зохёолшо-гражданинда дуратай, тэрэнэй дурасхаалые хүндэлдэг байhанаа элирхэйлэн мэдүүлхын тула П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ концертнэ залда сугларба.

Москвагай уран зохёолшодой эмхиин правлениин нэгэдэхи секретарь поэт **С. С. Наровчатов** баярай суглаае нээгээ.

РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь **С. С. Орлов** «Брюсов тухай үгэ» хэлэбэ.

Баярай суглаан искусствын мастернуудай ехэ концертээр дүүргэбэ.

…ИРГИЗЭЙ ССР-эй ТУГ ДЭЭРЭ— …РАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН

…УНЗЕ. (ТАСС). Кир… хото городууд, hуу…тосхонууд ба айлнууд…ярай hайндэр боложо … Республикын шаг…hан Ленинэй хоёр ор… зэргэлээд, туг дээ… Арадуудай хани бари… орден мүнөөдэр…

…ргизэй КП-гэй ЦК-гай …ой гэшүүд, гэшүүдтэ …дадууд, СССР-эй Вер… Соведэй, Киргизэй … Верховно Соведэй …адууд, республикын …йна, Соведүүдэй ба …н эмхинүүдэй хүтэл…эгшэд, промышленно… хүдөө ажахын түрүү… эрдэм болон соёлой … ябуулагшад, Совет …ин сэрэгшэд, олон тоо…йлшад Киргизэй ком…ин Центральна Коми… республикын Верхов…Соведэй баярай хамтын …анида сугларaa.

…ргизэй КП-гэй ЦК-гай …хи секретарь Т. У. …лиев баярай суглаа…

…рай суглаанда хабаа…д КПСС-эй ЦК-гай Ге…ьна секретарь нүхэр … Брежнев түрүүтэй …-эй ЦК-гай Политбю… хүндэтэ президиумдэ …баяртай, дэбжэлтэтэй …hунгаа.

…СС-эй ЦК-гай Полит…ой гэшүүн, СССР-эй …трнүүдэй Соведэй Тү…гшын нэгэдэхи орлог… К. Т. Мазуровта** үгэ үг…

…Т. Мазуров Эхэ оро… үндэр дээдэ шагналда …энтэйнь дашарамдуу… республикын бүхы …шадые КПСС-эй ЦК-…СССР-эй Верховно Со… Президиумэй, Совет …тельствын үмэнэhөө ха…ар амаршалба.

…гнал хайрануудые рес…лкануудта барюулалга … арадуудай нэгэдэл бо…хани холбооной. Комму… партияа тойрожо тэдэ… нягтаар эмхидхэлгын …шаг жагсаал, ленин…циональна политикын …илалтын гэршэ боложо … гэбэ.

…ргизэй Совет Социа…Республикада Арадуу… хани барисаанай орден …эха ехэ зол намда ту… Энэ хүндэтэ даалгаба…үргэхэhээ урид КПСС… ЦК-гай Политбюрогой, …-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневэй үмэнэhөө үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые танда дамжуулхыемни зүбшөөгыт.

Киргизэй ажалшад оронойнгоо бусад арадуудтай хамта революционно тэмсэлэй ба илалтануудай алдарта замаар ябажа ерэhэн түүхэтэй. Эдэнэр баатар габьяа, шэн зориг гарган, Ленинэй hургаал заабаринуудта үнэн байдагаа элирхэйлэн, Октябриин хубисхалай илалтын түлөө большевигүүдэй ударидалга доро түрэл хизаар нютагтаа эрэлхэгээр тэмсэhэн байна.

Партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство, В. И. Ленин өөрөө Дунда Азидахи национальна хүгжэлтэдэ, гүрэн түрын байгуулалтада. Соведүүдэй хүдэлмэридэ сар үргэлжэ анхарал хандуулдаг байhан юм.

Киргиз арад агуу хүсэл эрмэлзэлээ, түүхэтэ зорилгонуудаа бэелүүлхэ замдаа бусад аха дүү арадуудай, илангаяа Киргиз ороной социально-экономическа талаараа дэбжэхэ, тэрэнэй ажалшан арадай хүгжэн hалбархын, баяр жаргалта байдалтай болохынь тула ехэ оролдолго гаргагша ород арадай туhаламжада хододоо түшэглэдэг байгаа.

Революциин баатарнуудай, түсэбтэ табан жэлнүүдэй ударнигуудай, немец-фашис булимтарагшадта эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай геройнуудай алдар соло ба гурим заншалые киргиз арадай хүбүүд, басагадай арьбадхаhые К. Т. Мазуров hануулан дурдаба.

Пролетариадай революциин илалтын түлөө тэмсэл, ангиин шанга байлдаанууд сооргуур, дайн байлдаанай хэсүү шэрүүн туршалгануудай үеэр, Эхэ оронойнгоо аша туhада зорюулhан хамтын ажалай ашаар общественнай асари ехэ хүсэн — ороной арадуудай хани барисаан мүндэлэн батажаа, улад зоной түүхэтэ шэнэ нэгэдэл — совет арад бүрилдөө, Совет Социалис Республикануудай Союз тогтон батажаа, шэнэ ёhоной хүн — коммунизм байгуулагша ургаа, 250 миллион зонтой совет арадай ажалаар, шэн габьяагаар, зохёон байгуулхы сэсэн ухаагаар бии болгогдоhон эрхим hайн бүхы юумэнүүдые өөртөө нэбтэрүүлhэн совет хүнэй ниитэ национальна омогорхол — гайхамшаг, баян удхатай мэдэрэл мүндэлэн мандаа.

Л. И. Брежнев «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» элидхэл хэхэдээ, «арадуудай хани барисаан манай үнэтэ баялиг, совет хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ эгээн лэ дүтэ, хүндэтэй социализмын туйлалтануудай нэгэниинь болоно. Бидэ, совет хүнүүд, энэ хани барисаае нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтэ нангинаар хододоо сахин хамгаалхабди!» гэжэ тэмдэглээ hэн.

Соведүүдэй ороной арадуудай эбтэй эетэй ниитэ бүлэ дотор Киргизэй Совет Социалис Республика гайхамшагта амжалтануудые туйлаа гээд К. Т. Мазуров мэдүүлбэ.

Мүнөө хоёр үдэр хүрэхэгүй сагай турша соо республика дотор революциин урда тээ жэл соо Киргизэй газар дээрэ үйлэдбэрилэгдэдэг байhантай адли промышленна продукци гаргагдана бшуу. Хэзээ нэгэтэ гансал мал үсхэбэрилдэг байhан хизаар 100 гаран hалбаритай мүнөөнэй хүгжэнги промышленностьтай болонхой. Революциин урда тээхи бүхы Росси дотор абтадаг байhанhaa хоёр дахин ехэ элшэ хүсэн мүнөө эндэ үйлэдбэрилэгдэнэ. Киргизи хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол шухала район болоо. Тэрэ hooho хайшалха талаар орон дотороо түрүү hууринуудай нэгые эзэлнэ. Хлопок, саахарай свекло, тамхи, бахчева ургамалнуудые, алим жэмэсүүдые тарижа ургуулга үргэнөөр хүгжэнхэй.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ республикын ажалшад ехэ туhа хүргэнэ. Республикын промышленность продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргээ. 1973 оной 11 hарын турша соо 50 миллион шахуу түхэригэй продукци түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдэжэ, гүрэндэ худалдагдаhан байна. Энэ түсэбтэ табан жэлэй эхинhээ хойшо хэдэн арбаад ехэ ехэ предприятинууд, цехүүд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа.

Киргизэй хүдөө нютагай ажалшад түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэhэн байна.

1973 ондо хэгдэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдтэ, КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленум ба СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ хараалагдаhан саашанхи хүгжэлтын хараа түсэбүүд тухайда К. Т. Мазуров тогтон хэлэбэ.

Туйлаhан амжалтануудаа үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, шэнэ зорилгонуудые, экономическа ба соёлой хүгжэлтын холын хараата асуудалнуудые шиидхэлгэдэ гол анхаралаа хандуулхыемнай парти заадаг гээшэ гэжэ оратор саашада хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, гурбан жэлэй турша соо партиин, арад зоной зохёон байгуулхын ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолhон, дутуу дундануудые элирүүлhэн, ороной арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ, арадай байдал hайжаруулха харгы замууд, арга онолнууд тухай гуримуудые элирхэйлhэн байна.

Республикын промышленностиие, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын тодорхой асуудалнуудта К. Т. Мазуров анхаралаа ехээр хандуулаа.

КПСС-эй XXIV съездын хараалhан гадаадын политическэ хараа шэглэл, тэрэнэй абтаhан эб найрамдалта программа бэелүүлгэдэ гайхамшаг амжалтанууд туйлагдаа … тэрэ тэмдэглэбэ. КПСС … Совет гүрэнэй гадаадын политическэ хараа шэглэл бэелүүлгэдэ КПСС-эй ЦК, КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев ехэ габьяатай гэжэ К. Т. Мазуров хэлээ. КПСС-эй XXIV съездhээ хойшо манай ороной, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай эб найрамдал хангаха талаар хэhэн ажал ябуулгань хэлбэришэгүй үргэлжэжэ байна.

Киргизэй Коммунис парти КПСС-эй дайшалхы отрядуудай нэгэн боложо, тэмсэлэй бүхы шатануудта коммунизм байгуулха гэhэн партиин генеральна хараа шугамые батаар, шууд сэхээр бэелүүлээ, мүнөөшье бэелүүлжэ байна гээд К. Т. Мазуров ү г ы н г ө ө түгэсхэлдэ тэмдэглээ. Киргизэй коммунистнууд, бүхы ажалшад Октябриин илалта түгэс түгые, коммунизмын тугые саашадаашье үндэр дээрэ үргэжэ ябаха гээд батаар найдажа байhанаа тэрэ КПСС-эй Центральна Комитедэй үмэнэhөө мэдүүлбэ.

Сугларагшадай нэрьемэ халуун альга ташалга доро К. Т. Мазуров республикын тугта Эхэ оронойнгоо үндэр хайра шагнал зүүгээ.

К. Т. Мазуровай хэлэhэн үгэ удаан үргэлжэлhэн альга ташалтаар нэгэнтэ бэшэ үгтэгдаа.

Киргизэй КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Т. У. Усубалиев** харюугай үгэ хэлэбэ. Бусад бүхы совет республикануудтал адли, Совет Киргизстанай hалбаран хүгжэлтэ тухайда сар үргэлжын анхарал оролдолго хандуулhанайнь түлөө тэрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, Совет правительствада, нүхэр Л. И. Брежневтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, Совет Киргизстанай коммунистнууд, хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, ажалша интеллигенци Ленинэй заяаhан арадуудай хани барисаа, аха дүүгэй харилсаа холбоо саашадаашье шууд сэхээр бэхижүүлхэ, коммунизмын агууехэ үзэл суртал бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлаха юм гэжэ найдуулаа.

М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ … ажахын машина бүтээ… заводой электрогагнуурша, Социалис Ажалай Герой **У. Макишев**, Ошско областиин Ленинскэ районой М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой **О. Атабекова** болон бусад үгэ хэлэхэдээ, иимэ ехэ хайра шан барюулhанайнь түлөө КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедтэ, Совет правительствада үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэhэн байна.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаба.

Инструментальна цехэй комсомолой организациин секретарь Александр Кемеров электрик юм. Тэрэнэй ажал абаhaap харагдадаггүй. Гэбэшье цех соо зайн гал үгы болоо гэжэ байгаагүй. Энэнь Сашын болоод тэрэнэй нүхэдэй оролдосоhоо болоно. Байгша оной гурбадахи кварталай дүнгөөр инструментальна цехэй комсомолой организаци ЛВРЗ соогоо түрүү hуури эзэлээ. Энэ амжалтада тэрэнэй өөрынь горитой хубита бии ааб даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү электрик Александр Кемеров.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

ШҮҮМЖЭЛЭЛ БАГАТАЙГААР

КПСС-эй Ахын райкомой гурбан жэл соо хэһэн хүдэлмэриин тоосоое зүбшэн хэлсэжэ, тэрээндэ зүб сэгнэлтэ үгэхэ зорилготойгоор партийна организацинуудай делегадууд ээлжээтэ XXI партийна конференцидэ суглараһан байна.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь **П. Д. Марзаевай** тоосоото элидхэл ба делегадуудай үгэ хэлэһэниие шагнаад байхада, үнгэрһэн гурбан жэлэй хугасаа соо аймагай 4 ажахынуудта малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды хэмжээнүүд абтаһан байна. КПСС-эй обкомой туһаламжаар мяхалиг үүлтэрэй мал 1972 ондо Ахын аймагта олоор абаашагдаһан. Нэрлэн хэлэбэл хальмаг үүлтэрэй 100 эмэ хашараг, 10 толгой буха эндэ тусгаар үсхэбэрилэгдэхээ асарагдаа һэн. Гадна, казах үүлтэрэй 10 буха эндэхи һарлаг, хайнагуудтай ниилүүлэгдэһэн юм.

Эдэ бүгэдын ашаар малай ашаг шэмэ, **худалдагдадаг продукциин шанар яһала** дээшэлһэн байна. Хэрбээ урда жэлнүүдтэ гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малай амидын шэгнүүр дунда зэргээр 253 килограмм болодог һаа, 1972—1973 онуудта 273 килограммда хүрэһэн жэшээтэй. Мүнөө хараад үзэхэдэ, бага шэгнүүртэй мал оройдоо тушаагдахаяа болижо, гүрэндэ хямда сэнтэй мяха худалдаха арга аймагай колхозуудта олгогдонхой. Тоосоото үе соо эбэртэ бодо малай, үнеэдэй, хонидой, адуунай тоо толгой горитойгоор олошороо. Тиихэдэ бүхы түрэлэй малай тарзада оролго нилээд үсөөрөө, тугал, хурьгад олоор абтадаг болоо гэжэ тоосоото элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Нэгэ жэлэй ногоо тарихын тула шэнэ газар ашаглаха талаар ехэ хүдэлмэри тоосоото үе соо ябуулагдаа гээд конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Энээнэй ашаар 10 мянган центнерээр ехэ тэжээл бэлэдхэхэ аргатай болонхой. Обёос таряжа, ногоон һолоомо ургуулдаг болохын тула 1971—1972 онуудта 1400 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэһэн байна. Энээндэ 130 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ зөөри гаргашалагдаа.

Һүүлэй хоёр жэлэй үбэлжэлгын үедэ сагай уларилай хүшэр хүндэ байдалай тохёолдобошье, аймагай колхозууд мал ажалай продукциинуудые худалдаха гүрэнэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Илангаяа үнгэрһэн малай үбэлжэлгын хаһа хүшэр хүндэ байдалда үнгэрөө. Гэбэшье колхозуудай партийна организаци ба правлени колхозникуудай хүсэ шадалые зүбөөр элсүүлжэ шадаа. Юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ хараалһан зорилгонуудые сүм бэелүүлжэ, 1974, 1975 онуудай түсэбүүдые дүүргэхын тула бата бэхи үндэһэ һуури табиха зорилготойгоор 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Гүрэндэ һү, ноохо худалдаха 1973 оной түсэб колхозууд болзорһооо урид дүүргээ, мяха тушаалгын түсэб дүүргэхэ дүтэлөө гээд элидхэлшэ мэдүүлбэ.

Үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр абаха, бэлэдхэхын түлөө малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон ажалшадай эрхэ зориг партийна эхин организацинууд, коммунистнууд бадараагаа. Энэ мүрысөөндэ Ахын олон малшад шалгаржа, СССР-эй орден ба медальнуудаар, СССР-эй хүдөө ажахын министерствын, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотануудаар, ВДНХ-гай главна комитедэй бронзо медальнуудаар шагнагдаһан. Тэдэнэй дундаһаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Д. М. Галсанова, «Коммунизм» колхозой хонишон Н. Ц. Осохеев Ажалай Улаан Тугай орденуудаар, «50 лет Октября» колхозой мал адуулагша Д-С. Ч. Путункеев «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, Ж. Б. Мандагаев «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагданхай. Эдэ жэлнүүдтэ аймагай һаалишад үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн зорилгодоо хүрэжэ байнхай. Тиихэдэ «Коммунизм» колхозой хонишон нүхэр Осохеев аймаг соогоо гансааран 1973 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга абажа түлжүүлээ. Ажахынуудай олон хонишод, нэрлэбэл, коммунистнууд Т. Д. Доржиева, М. О. Арзухаев 100 хонин бүхэнһөө 80—95 хурьга алгадгүй абадаг байна. Зарим мал адуулагшад ба һаалишад 100 үнеэн бүхэнһөө 80—90 тугал абадаг. Тэдэнэй тоодо коммунист В. С. Шараев оролсоно.

Гэбэшье хүдөө ажахын үйлэдбэритэй холбоотой асуудалнууд һанаһанда хүрэмөөр шиидхэгдээгүй байһаар гээд конференци дээрэ заагдаа.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые ехэ болгохын тула һүүлэй үедэ ехэ мүнгэ зөөри гаргашалагдана. Гэбэшье эдэ фонднуудһаа ашаг үрэ тон багаар абтана гэжэ конференци дээрэ тон зүб шүүмжэлэгдээ.

Үгышье һаа, аймагай экономикын тон һула байһаниие харуулһан үшөө нэгэ жэшээ дурдая. Тэрэмнай юугээр гэршэлэгдэнэб гэхэдэ, ажахынуудай оруулдаг олзонь хэрбээ 1963 ондо бүхыдөө 980 мянган түхэриг болоһон һаа, 1973 ондо арай шамай 1 миллион 130 мянган түхэригтэ хүрөө. Мяханай, нооһоной сэнгэй дээшэлһэниие хараада абабал, энээнэй илгаань тон бага. Тиимэ болохолоороо бүхэли арбан жэл соо эндэхи ажахынуудай үйлэдбэри огто хүгжөөгүй, нэгэл хэмдээ байна. Гэбэшье экономикын гол шухала асуудалнуудые элидхэлшэ ба үгэ хэлэһэн делегадуудай анхарангүй гараһаниинь харамтай. Ажахынуудай экономико хүгжөөхэ асуудалаар партиин райкомой зүгһөө партийна организацинуудта эрилтын үшөөл һулаар табигдадаг байһаниинь эндэ элирнэ бшуу.

Элидхэл соо хэлэгдэһэнэй ёһоор, эдэ жэлнүүдтэ ниитын адууһа малай тоо толгой олошоруулха, мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар табан жэлэй түсэб хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна. Гурбан жэл соо мяха, һү, ноохо абалга мүртэй дээшэлээгүй, адуунай, хонидой, илангаяа эхэ малай тоо толгой олошороогүй. Жэшээлхэдэ Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта эбэртэ бодо малай тоо толгой, мяха, һү, ноохо абалга 1970 оной хэмжээндэ байһаар.

Эдэ колхозуудта малай ашаг шэмэ мүртэйгөөр дээшэлнэгүй үнеэдһээ һүн багаар һаагдана, бага шэгнүүртэй, туранхай мал гүрэндэ худалдагдана. Жэл ошохо бүри үйлэдбэрилэгдэһэн продукциинь өөрынь үнэ сэн дээшэлнэ. Гүүд болон үнеэдэй олоороо һубайрха ябадал үргэлжэлһөөр. Зоотехническэ ба малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана.

Мүнөө үедэ аймагай колхозууд малайнгаа нэгэшье түрэлөөр табан жэлэй даабарита тоонуудай хэмжээндэ хүрөөгүй. Гарзада ороһон малай тоо ехэ байһан зан даа.

Мал ажалые үндэһөөрнь һайжаруулаагүй хадаа аймагай ажахынуудай урагшаа дабшахань бэрхэтэй болоһые мүнөөдэрэй байдал эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Тиимэһээ эндэхи колхозууд мяхалиг үүлтэрэй, томо бэетэй, үхэр мал саашадаа одоор үсхэбэрилхые оролдохо зэргэтэй болоно. Мүнөө эндэхи малшад 230 килограмм шэгнүүртэй мал гүрэндэ тушаахын тула аяар табан жэлэй туршада тэжээхэ, харууһалха баатай болоно бшуу. Энэмнай ямаршье ашаа туһагүй хүдэлмэри болоно гэшэ.

Хоёрдохи тон шухала, эрид шууд шиидхэхээр болоһон асуудал гэхэдэ, тэжээлэй бата бэхи бааза байгуулга болоно. Энэ асуудал шиидхэнгүй мал ажал саашадань хүгжөөхэнь тон хүшэр гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиимэһээ тэжээлэй һайн бааза байгуулхын тула ехэ ажал хэгдэхэ зэргэтэй гээд конференци дээрэ зүб заагдаа. Мүнөө үедэ эндэхи колхозуудта үбһэн, зеленко тон багаар хуряагдана. Ахын аймагта ороохо таряан ургадаггүй. Тиимэһээ эндэхи ажахынууд алтанһаа өөрэгүй үнэ сэнтэй холимол тэжээл ондоо тээһээ асарна бшуу. Малай тэжээл болохо ногоон һолоомо, нэгэ жэлэй ногоо тарилсажа байха гэшэ тон ехэ удха шанартай хэрэг. Теэд энээндэ аймагай ажахынуудай, хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа багаар хандуулдаг байна. Мүнөө абаад харахада, эндэхи сабшалангай гектар бүриһөө арай гэжэ 8 центнер үбһэн хуряагдана. Тиимэһээ сабшалангай үрэжэл һайжаруулжа, гектар бүриһөө 20—30 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряадаг болохын тула аймагай колхозууд ехэхэн хүсэл оролдолго гаргаха ёһотой гээд конференци дээрэ хэлэгдээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозуудай сабшалангай, полиин ургаса дээшэлүүлхэ талаар ёһотой хүдэлмэри ябуулагданагүй. Сабшалан муугаар уһалагдана, үтэгжүүлэгдэнэ. Обёосой таригдадаг талмайн һайнаар элдүүрилэгдэдэггүй дээрэһээ зелёнкын ургаса доошоо ороо гээд элидхэлшэ тэмдэглээ. Мүнөө жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо тон бага зеленко хуряагдаа. Газарай хүрьһэнэй муугаар элдүүрилэгдэһэнһээ боложо, олонхи участогуудай ургаса буртаг ногоондо дарагдашадаг байна.

«Сельхозтехникын» мехотряд хэдышье олон хүсэтэ трактор, машинатай байбашье, байгша ондо 21 мянган түхэриг гаргашалжа оройдоо 144 гектар шэнэ газар элдүүрилээ.

«50 лет Октября» колхозой түрүүлэгшэ, делегат **А. П. Налханов** конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэгшэ газар тон бага, малай тэжээл ехээр абажа шаданагүйбди, «Сельхозтехникын» хүдэлмэришэд мүртэй юумэ хэнэгүй, нэгэ үдэр соо хүдэлөөд, 3 үдэр соо архидадаг. Манай колхоздо 120—130 гектар шэнэ газар тэдэнэр хахалжа шадаха байгаа. Теэд тэдэнэй хүдэлмэри хэншье шалгадаггүй зоргоо роо байдаг зон юм. Газар хахалжа, зелёнко, ногоо ургуулжа шадаагүй һаа, манай түйлаха юумэн тон бага гээд тэмдэглээ. Хүдөө ажахын управленидэ найман хүн хүдэлдэг. Тэдэнэр манай колхоздо балай харагдадаггүй, үбэлдөө заа-зуу ябаа болодог. Управлениин мэргэжэлтэдэй малшадтай уулзажа, бодото туһаламжа үзүүлдэг болоо һаань, ехэ һайн бэлэй. Аймаг дотор шефскэ хүдэлмэри ехэ муу. Зарим организацинуудай түсэб, уялгануудаа хэр зэргээр дүүргэдэг тухай элидхэл соо хэлэгдээгүй гэжэ нүхэр Налханов тэмдэглээ.

Хамтын мүнгэ зөөри гамтайгаар зүбөөр гаргашалха гэшэ аймагай ажахынуудта угаа ехэ удха шанартай. Энэ шухала асуудал конференци дээрэ анхарагдаагүй. Олзын багаар абтадаг дээрэһээ мүнгэ зөөри наринаар гаргашалгада онсо анхарал хандуулагдаха ёһотой. Үнэн дээрээ тиимэ юумэн Ахын ажахынуудта харагданагүй. Эндэ нэгэ иимэ жэшээ хахуулая. «Улаан Аха» колхоздо нэгэ айл бүлын ажаһууха гэр барилгада 3 мянга 800 түхэриг гаргашалагдаһан, харин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо нэгэ мянга 300 түхэригөөр үнэ багатай байна. Харин «Коммунизм» колхоздо 2 мянга 400 түхэриг гаргашалагдаа. Ниитын мүнгэ зөөри алмагдана гэшэ гү? Үгы. Хүдөө ажахын управлени энээндэ анхаралаа хандуулжа байха ёһотой бшуу. Тон бага гаргашатайгаар барилга хүүлхые оролдохо хэрэгтэй оологдоно.

Тиихэдэ «Коммунизм» колхоз найман машинын байха гараж барюулхын тула аяар гурба мянган түхэриг гаргашалһан зэргэтэй. Энэмнай колхозой зөөри гамнадаггүй, хэмһээ үлүүгээр гаргашалдагые элишэлжэ үгэнэ бшуу.

Конференци дээрэ «Коммунизм» колхозой партбюрогой секретарь **Ж. Д. Самбялов**, Орлигой дунда һургуулиин директор **М. П. Галсанова**, «50 лет Октября» колхозой мал адуулагша **Д. Л. Балданова**, «Улаан-Аха» колхозой 2-дохи бригадын бригадир **Ш. С. Будаев**, аймагай больницын медсестра **М. П. Сагадарова**, районгой түрүүлэгшэ **З. О. Бальжинимаев** болон бусад делегадууд районно комитедэй тоосоото элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин һайн ба муу талануудые тоолоод, районно комитедэй хүдэлмэри тушаа шүүмжэлэл хэнгүй, һанамжа, дурадхалнуудые оруулжа шадангүй үнгэршөө.

Партийна конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Бадиев** хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Конференци дээрэ шэнээр һунгагдаһан райкомой эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй Ахын райкомой нэгэдэхи секретаряар **П. Д. Марзаев**, секретаряар **С. С. Галсанов** гэгшэд дахинаа һунгагдаа.

М. ЦЫРЕНОВ,
манай корр.

КОММУНИСТЫН ЖЭШЭЭ

Үбэлжэлгын үедэ мал ажалда хүдэлжэ байһан коммунист бүхэн гансал урдахиие хараад ябаха бэшэ, харин нүхэдтөө һайн ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, ажахынгаа хэрэгтэ эдэбхитэйгээр оролсожо ябаха ёһотой. Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой тугалшан КПСС-эй гэшүүн Янжима Самбуевна Дамбаева бүхы наһан соогоо мал ажалда хүдэлнэ.

Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада тугалшанаар хүдэлжэ яһала амжалтатай ябаа юм. Тэрэнэй хаража байдаг тугалнууд хододоо бүтэн бүринөөр, тобир тарганаар ондо ородог.

Мүнөө жэлдэ тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэгдэнхэй. Янжима Самбуевна хашаа хорёогоошье дулааланхай, зосоогуурнь ябахада ариг сэбэр, эмхи гуримтай.

Тугал харууһалхадаа тэдэнээ саг соонь эдеэлүүлээд, уһалаад байха тон шухала. Мүн зооветеринарна заабари болон эрилтэнүүдые жэншэдгүй дүүргэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые наринаар баримталхада тугалнуудынь түргэн түлжэдэг, үбшэн хамшагта дайрагдадаггүй.

Янжима Самбуевна Дамбаева нүхэд соогоо хүндэтэй хүн. Ажалдаа оролдосотой, бэрхэ, урин налгай абари зантай хүнүүд иимэ байдаг шуу.

Һаяхан болоһон тоосоото һунгалтын партийна суглаан дээрэ Янжима Самбуевна аймагай партийна конференцидэ делегадаар һунгагдаа. Совхозой коммунистнуудай тэрээндэ хэды шэнээн ехэ эрилгэл найдабари үзүүлһэниинь эндэ харагдана.

Б. НЕМЧИНОВ.

Токарь Андрей Егорович Гаустда эгээл харюусалгатай детальнууд даалгагдадаг. Тэрэ ямаршье даалгабари абаа һаа, эрхим шанартайгаар бүтээхэ гэжэ оролдоно. Һүүлэй табан жэл соо өөрын тамгатайгаар продукци гаргана. Халаагаа бүриингөө даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Шэнэ-Бэрээнэй заһабариин заводой эрхим токарь А. Е. Гауст мүнөө ерэхэ жэлэй мартын һарын түсэбөөр продукци гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) токарь А. Е. Гауст, халаанай мастер Н. В. Тютрина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХАРЮУСАЛГЫЕНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Үнгэрһэн ноябрь һарада манай комбинадай партийна организацида тоосоото һунгалтын суглаан болоод үнгэрөө һэн. Гурбан жэлэй туршада соо ябуулһан хүдэлмэри тухайгаа коммунистнуудайнгаа үмэнэ партком тоосоо бариһан байна. КПСС-эй XXIV съездын табиһан ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ тэмсэлдэ коллективэй ажалшадые элсүүлхэ талаар комбинадай партийна организаци энэ хугасаада эмхидхэлэй, политическэ горитой хүдэлмэри ябуулаа, яһала ехэ хэрэг бүтээгээ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тэрээндэ эдэбхитэйгээр, харюусалга ехэтэйгээр оролсоһон түрүү коллективүүд абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Ноябриин эхээр комбинадай юһэн бригада гурбан жэлэй даабари дүүргэнхэй байгаа һэн. Тиихэдэ найман бригада болон халаанууд гурбан жэлэй даабари ядамаггүй дүүргэжэ шадахаар хүдэлжэ байна.

Тоосоото үедэ шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада оруулха, хуушануудаа шэнэдхэн хубилгаха талаар комбинадта ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Зомгооһо, хибэдэһээр плита хэдэг шэнэ цех ашаглалгада үгтэнхэй мүнөөдөө энэ цех жэл соо 35 мянган кубометр плита гаргаха хүсэтэй юм. Харин саашадаа энэ цехэй үйлэдбэриин хүсэн хоёр дахин ехэ болохо зэргэтэй.

Предприятиин урлан наринжуулагшадай, ухаалан зохёогшодой үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ оруулһан хубита ехэ. Тоосоото үедэ ухаалан зохёогшод элдэб янзын 340 дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Тэдэнэй экономическа үрэ дүнгынь 268 мянган түхэригэй тэнтэй байна. Энэ талаар коммунистнууд нүхэд Опак (комбинадай главна инженер), Соболев болон бусад ехэ эдэбхи гаргаһан зэргэтэй. Гадна предприятияа үйлэдбэриин шэнэ технологидо оруулха зорилгоор нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа коллектив бэелүүлжэ шадаа.

Гэхэтэй хамта парткомой, партийна эхин организацинуудай ажал ябуулгада ушарһан дутагдалнууд, шиидхэбэреэ гүйсэд олоодүй асуудалнууд тушаа тоосоото суглаан дээрэ горитой хөөрэлдөөн болоо. Түбхын түрүүндэ гүрэнэй түсэбтэ даабари, абаһан социалис уялгануудые заатагүй, хуулита ёһоор дүүргэхэ эрилтэ һулаар табигдаһан байна. Тиигэжэ ажахын зарим хүтэлбэрилэгшэд, партийна эхин организацинууд, мэргэжэлтэд өөһэдынгөө уялгата хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандадаг байһаниинь шүүмжэлэгдээ гэшэ.

Манай комбинат хоёр жэл арба һарын туршада продукци саашадань дамжуулан худалдаха гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. 2.634 мянган түхэригэй продукци гүрэндөө дутуу ябуулһан болонобди. Яахадаа иимэ ехэ гээгдэлдэ орохо болоогдоо гэшэб гэһэн асуудал тушаа энгэ тоггоолтой болоно.

Манай предприяти һүүлэй хэдэн жэлэй туршада үйлэдбэридэ хэрэгтэй болохо модоёо хүсэд абажа шаданагүй. Манай комбинадые Үдын модо урадхуулгын участок, Хүрбын ба Хандагайн леспромхозууд модоор хангаха ёһотой юм. Гэхэ зуура үнгэрһэн хоёр жэл 10 һарын туршада эдэ предприятинууд манда аяар миллионһоо наашаа кубометр модо дутуу үгэһэн байна. «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэри предприятинуудай арга боломжонуудые һайнаар шэнжэлжэ үзэнгүй иимэ ехэ даабари... тэдэндэ үгэжэрхинэ. Энэ ехэ алдуутай түсэблэлгын хойшолон гэжэ тоосоото суглаан дээрэ тэмдэглэгдээ. Тэрэ алдуугаа заһаха, усадхаха гэжэ «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд зарим тэды оролдолго гаргаа һэн. Теэд тэрэнээшье хүсэндэнь хүргэжэ бираагүй. Үнэндөө тэрэ хүсэлынь саарһан дээрээ үлэшэнхэй. Комбинадтамнай шпал гаргаха модон гол түлэб хэрэгтэй ха юм. Бидэ иимэ продукци үйлэдбэрилхэ өөрын арга боломжогүй гэшэбди.

Түсэблэлгын хэрэг эрид һайжаруулха, тэрэниие бодото арга боломжотой сэхэ холбоотойгоор саашадаа зохёодог болохо эрилтэ «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэриин үмэнэ коммунистнуудай эрид шууд табиһаниинь тон зүйтэй гэшэ. Бодото эрхэ байдалтай холбоогүйгөөр табигдаһан түсэбэй хойшолонгой түлөө хэнэйшье харюусадаггүй байһан ушарые энэ баримта гэршэлнэ. Гадна манай хэрэгсэлые хангаха уялгатай түрэл предприятинуудаймнай хүтэлбэрилэгшэд баһал шадал соогоо оролдоогүй байдаг.

Гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй муу байдалаа бусадта тохожорхёод һууха ямаршье эрхэгүйбди гэһэн ажаглалта тон зүб. Өөһэдымнай үйлэдбэриин байдалда дутуу дунданууд нилээд олон гэшэ. Тэдээн тушаа тоосоото элидхэл соо, суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд тоб байса тодорхойлоо.

Нэгэл эрхэ байдалда хүдэлжэ байһан аад, зарим цех, участок, халаан болон бригадануудай хүдэлмэриин үрэ дүн хангалтагүй байдагынь тон гэмшэлтэй бшуу. Имагтал эрилтын һулаһаа, дааһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр зарим хүтэлбэрилэгшэдэй хандадаг ушарһаа уламжалан, доторой арга боломжонууд, нөөсэ дарасанууд дууһан хэрэглэгдэнэгүй. Юрэдөө, ажалай эмхидхэл һулатай, ажалшадай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ шададаггүй коллективүүд манда үшөөл олон бии байһаар.

Оньһон түхеэрэлгэнүүдэй миин байха, эбдэрхэ, хүдэлмэришэдэй ажалдаа гарахагүй ябадал хэтэрмэ олон үзэгдэнэ. Теэд энэ дутагдалые өөһэдынгөө хүсэ шадалаар, үүсхэлээр усадхажа боломоор лэ гэжэ һанахадашни, үнэндөө, аша туһатай юумэн харагдаадхидаггүй. Энэ ушарта комбинадай дирекциин, парткомой, цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон партийна эхин организацинуудай ажал ябуулга ехэ дутагдалтай байна. Энэ алдуугаа дары усадхаха, эрилтэ дээшэлүүлхэ, харюусалга шангадхаха шухала гэжэ коммунистнууд тон зүб зааһан байна.

Хэрбээ хүтэлбэрилэгшэ бүхэн дааһан тушаалдаа харюусалгатайгаар хандажа, урдаа табигдаһан зорилгоёо заатагүй дүүргэхэ гэжэ оролдоо хадаа үйлэдбэриеэ гээгдэлһээ гаргажа шадаха хүсэн манда бии. Тиимэһээ суглаанай гол шэглэлынь хүтэлбэриин шанар һайжаруулха, үрэ дүнгыень арьбадхаха асуудалда зорюулагдаһаниинь шэнээр һунгагдаһан парткомдо ехэ һургаал боложо үгэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Коллективэй ажабайдалай хи үшөө нэгэ «үбшэн» тушаа суглаан дээрэ анхарал хандуулагдаа. Энэ хадаа кадрнуудай асуудал болоно. Комбинат жэлһээ жэлдэ хүдэлмэришэдөөр дуталдажа зободог гэшэ. Гэхэ зуура тэдэнэй ажаллахада, ажаһуухада таатай зохид эрхэ байдал тогтоогдоогүйһөө, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдадагһаа уламжалан, хүнүүд удаан тогтодоггүй, хүдэлмэриһээ гаража ябашадаг байна. Иимэ байдал үйлэдбэриин хэрэгтэ ехэ муугаар нүлөөлнэ бшуу. Тиимэһээ саашадаа тогтонижоһон хүдэлмэришэдтэй болохо, тэдэнэй ажаһуудалай эрилтэ жэншэдгүйгөөр хангаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлхын тула алибаа пуралсал үргэнөөр эмхидхэхэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээе, шанарые эрид һайжаруулха гэһэн ажаглалта хэгдээ. Энэ талаар комбинадай кадрнуудай таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэ, цехүүдэй начальнигуудта мүн лэ шанга эрилтэ парткомой зүгһөө табигдаха ёһотой болоно.

Дээрэ дурдагдаһан, мүн бусадшье дутагдалнуудые усадхахын тула түбхын түрүүндэ бидэ парти доторой, үзэл сурталай-политическэ хүдэлмэреэ эрид шууд һайжаруулха уялгатайбди. Энээн тушаа суглаанай тогтоол соо тодоор бэшэгдээ. Хэрбээ партийна бүхы хүсэеэ элсүүлжэ шадабал, ямар дабаае ядамаггүй гаталха арга манда дүүрэн бии. 220 гаран коммунистнуудһаа бүридэһэн 14 эхин организацитайбди. Энэмнай ехэл хүсэн. Партийна зэргээ улам бэхижүүлхэ үндэһэ һууришье бии.

Тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые, оруулһан һанамжа дурадхалнуудые тон хананжатайгаар шэнжэлэн согсолжо, хүсэндэнь хүргэхэ гэшэ түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлхэ парткомой үмэнэхи зорилго болоно. Партийна бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, коммунистнуудые дааһан хэрэгтээ харюусалгатай байхаар хүмүүжүүлжэ шадаа һаа, бидэ урдахи зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ аргатайбди.

Ц. ЦЫБАНОВ,
Загарайн аймагай Онохойн модоной комбинадай парткомой секретариин орлогшо.

САГАЙ ЭРТЭДЭ ШАМДАХАЛ ХЭРЭГТЭЙ

Эрдэм, техникын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байгаа мүнөө үедэ аймагай колхоз, совхозууд жэл бүри шэнэ түхэлэй элдэб янзын трактор, комбайн болон машина, оньһон түхеэрэлгэнүүдые олоор абажа, эзэн ёһоор ашаглажа, газар тарялангай, мал ажалай продуктнуудые ехээр абадаг, гүрэндэ улам элбэгээр тушаадаг боложо байна. Саашадаашье энэ техникээ хүсэд һайнаар хэрэглэхын тула саг соонь заһабарилжа, бүхы заабариин ёһоор үбэлдөө, зундаа хадагалха гэшэ бүхы механизаторнуудай, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго байһан зандаа.

Машина техникэдээ эзэн ёһоор хандадаг, тэрэнээ богони болзорто, эрхим шанартайгаар заһабарилжа, техническэ эрилтын ёһоор хадагалһанайнгаа ашаар бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэдэг механизаторнууд, бригаданууд Бэшүүрэй аймагта олон. Жэшээлбэл, «Победа», «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай, Охин-Булагай совхозой механизаторнууд машина техникээ, трактор, комбайнуудаа найдамтай һайнаар заһабарилһанай ашаар хабарайнгаа тарилгын, намарай ургаса хуряалгын харюусалгатай хүдэлмэри богони болзорто үнгэргэдэг. Тусхайлан хэлэбэл, эдэ ажахынуудай нэгэн — Калининай нэрэмжэтэ колхоз нёдондо газарай хүрьһэ элдүүрилхэ, тарилга, хуряалгын хүдэлмэридэ хүдэлгэгдэхэ бүхы техникээ ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэмөөр хадагалжа, хүдөө ажахын машина техникэ хадагалха талаар республика дотор соносхогдоһон конкурс-харалгада хабаадалсаһан юм. Тиигэжэ энэ ажахы түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ, хабарайнгаа тарилгые аймаг соогоо эгээн түрүүлэн үнгэргэһэн байна. Иимэ эмхитэй ажалайнь үрэ дүн яһала һайнаар харюулагдажа, тус колхоз байгша ондо гектар бүриһөө 14,4 центнер ороохо таряа, 142,5 центнер хартаабха, 206 центнер овощ, 280 центнер тэжээлэй корнеплодуудые хуряажа абаа юм. Тиихэдэ дурсагдагша ажахын эрхим бригадануудай нэгэн болохо Г. Ф. Горюновой хүтэлбэрилдэг механизаторнуудай коллектив гектар бүриһөө 18,2 центнер ороохо абаа. Суута хартаабхашан С. Е. Ястребовай даадаг звено 20 гектарай тус бүхэнһөө 165 центнер хартаабха малтаһан байна. Мүн Е. А. Ткачевой ударидадаг овощ ургуулагшадай звеногой гэшүүд 5 гектар дээрэһээ 1030 центнер огородой эдеэ суглуулһан юм. Иимэрхүү эрхим дүнгүүдые түйлажа, онсо шалгарһан бригада, звенонуудые тоолохо болоо һаа, аймаг дотор олон гэшэ.

Мүнөө үедэ эдэ ажахынууд машина техникээ хэр зэргэ хадагална хаб, хэр заһабарилжа байнаб гэжэ һонирхон харахада, мүн лэ урданайхиһаа дутуугүй гэхээр. Жэшээнь, Охин-Булагай совхоз таряа, кукуруза хуряаха комбайнуудаа, сеялкэ, плугуудаа, тракторнуудаа тусхай хашаа соо жэрылгэн табяа. Тиихэдээ бүхы машина техникээ ГОСТ-ын эрилтэдэ хүрэмөөр гэхэ гү, али комбайнуудаа, резинэ мөөртэй сеялкэнүүдээ дүндылжэ, тусгаар бэлдэгдэһэн модон табсан дээрэ табяа юм. Харин бусад техникээ, мүн лэ модон палааха дээрэ гаргажа, шабар шоройһоо сэбэрлээд, жэбэрхэгүйн тула гэнжэ холболтонуудыень дискэ, шаблаануудыень бензинтэй холигдоһон гудроноор будаһан байна. Үбэлэй хүйтэндэ хүрэжэ, хэрэглэмжэһээ гарахаар резинэ, текстильнэ зүйлөөр хэгдэһэн деталь, мөөрнүүдыень тусхай избёосхын холисоор сагаадаһан, саһа, бороогой орохо хоолой, нүхэ һубыень бүглэжэ үгэһэн байна. Энээнһээ гадна тус ажахын механизаторнууд трактор, машинаяа заһабарилжа, хабарайнгаа тарилгада урда мэтэ эмхитэйгээр түхеэржэ байнхай.

— Энэ дүрбэдэхи кварталда 9 трактор заһабарилха түсэбтэй һэмди. Мүнөө 6 трактор заһабарилагдаа. Ажахыдамнай машина, трактор яһала олон. Бүхыдөө 62 тракгортайбди. Тиихэдэ 35 комбайн, 35 плуг, 42 сеялкэ бии. Эдэ бүхы машина техникээ мартын 22 болотор заһабарилжа бэлэн болгохобди, — гэжэ совхозой главна инженер Иван Григорьевич Поляков хэлээ һэн.

Энээндэнь яһала этигэлтэй. Ушарынь хадаа эндэ заһабарилгын тусхай график зохёогдожо, энэ харюусалгата ажалдань дүршэлтэй механизаторнууд томилогдонхой. Гадна заһабарилгын хүдэлмэриие хүдөө ажахын машина техникын талаар механик П. Алексеев, МТМ-е даагша Виктор Булытуев хоёр таһалгаряагүй шалгажа, ушарһан дутагдалнуудыень тэрэ доронь усадхуулдаг гуримтай.

Техникээ һайнаар хадагалжа, бүтээсэ өндөрөөр ашагладаг түрүү коллективүүдэй хажуугаар энэ харюусалгата уялгадаа хайша хэрэгээр хандадаг хүнүүд али олон үзэгдэнэ. Тусхайлан нэрлэбэл, «Сибирь», Хёлгын совхозууд тад ондоо байдалтай.

«Сибирь» совхоздо машина техникэнь Охин-Булагай совхозойхиһоо хоёр дахин гэмээр үсөөн юм. Теэд тус ажахын механизаторнууд комбайн, сеялкэ, плугуудаа һолоомо, шабар шоройһоо сэбэрлэнгүй, поли дээрэһээ асарһаар тэрэ зандань хаяжархёо. Тиихэдэ олохон комбайнуудайнь резинэ детальнууд абтаагүй, мөөрнүүдынь дүндылэгдөөгүй зандаа. Тэрэшэлэн һая абтаһан машинануудынь мүн лэ газарта хайша хэрэгээр хаягдажа, саһанда дарагдажа, гажажа байнхай. Иимэ бирагүй байдалые совхозой главна инженер М. Разуваев энэ тэрэ шалтагаанаар сагааруулхые оролдоһон байна. Тэрэнь хэндэшье хэрэггүй. Бүхы юумэн эмхидхэлэй, эрилтэ табиһанай ашаар бүтэдэг юм гэжэ тэрээндэ ойлгуулха хэрэг гараа.

Эндэ гансашье трактор, машинань муугаар хадаглагдана бэшэ, мүн заһабарилгашье өөдэгүй ябажа байнхай. Мүнөө энэ совхозой 30 тракторай оройдоол 3-ниинь заһабарилагдаа. Тиихэдэ плуг, сеялкын ойро хэншье үшөө хүрөөдүй байһаар.

Трактор, машина заһабарилжа бэлэн болгохо ажалаа муугаар эмхидхэжэ, мүнөө хүрэтэрөө нобшоржо байһан Хёлгын, Бодонгуудай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозуудта, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо хүдөө ажахын техникэ хадагалха талаар усадхагдаагүй дутагдалнууд захаһаа бии гэжэ элирүүлэгдээ.

Эдэ жахынуудта машина техникэ һайнаар, удаан саг соо ашаглаха талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байхаһаа гадна хэды һайн машинно-тракторна мастерскойнуудтай байбашье, тракторнуудаа узел узелаарнь заһабарилха хүдэлмэри эмхидхээгүй. Тиимэһээ механизаторнуудынь даажа абаһан техникээ гансаарханаа заһабарилжа, хэдэн арбаад хоногой туршада носолдоно. Ушар шалтагынь гэхэдэ, дурсагдагша колхоз, совхозуудта механизаторнуудынь халуун намарһаа эхилжэ ондоо ажалда хабаадуулагдаһан байна. Тиигэжэ мүнөө болотор хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэжэ, даалгагдаһан трактор, машинаяа заһабарилхаар томилогдоогүй зандаа. Энэ ушарһаа болоод, машинно-тракторна мастерскойнуудтань заһабарилагшад дуталдажа, хабарай тарилгын машина техникэ бэлдэхэ хүдэлмэринь унжагайрна бшуу.

Мүнөө эдэ ажахынуудай техникэ заһабарилхын IV кварталай түсэбэй дүүргэлтые согсолон харахада, лаб бэелүүлэгдэнгүй үлэшэхөөр болоод байна. Иимэ тулюурхан байдалда ороод, байбашье, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ гол анхаралаа хандуулнагүй, зохихо хэмжээ үшөөл абаагүй байһаар.

Газарай хүрьһэ элдүүрилхэ машина техникэ болон трактор, комбайнуудые һайнаар, эзэн ёһоор хадагалжа, саг болзортонь заһабарилдаг ажахынууд заабол горитойхон амжалта түйладаг гэжэ урид хэлэгдээ. Теэд бүхы аймагай колхоз, совхозуудай машинно-тракторна паркын техническэ байдалые согсолон харахада олохон ажахынуудта трактор, машинанууд тон муугаар ашаглагдана. Олонхи ушарта тракторнууд болон бусад техникэнь түсэл мэргэжэлгүй хүндэ даагдажа сагһаа урид эбдэрдэг байна.

Хүдөө ажахын техникэ зүбөөр хадагалха гэшэ шэлэн хэрэг бэшэ. Юуб гэхэдэ, энэмнай механизаторнуудта даалгагдаһан машинадаа хэр зэргээр хандадагые, ашаг тайгаар хүдэлгэдэг, мүн тэрэнэй бэлиг шадабариие элишэлэн харуулдаг тусгаар шалгалта гэшэ. Тиимэһээ машина техникээ эзэн ёһоор хадагалжа, удаан саг соо һайнаар дэлгэбэлнай ажалай бүтээсэшье эрид дээшэлжэ, хямда сэнтэй продукци бага гаргашатайгаар, ехээр абтаха байна бшуу. Зүгөөр Бэшүүрэй аймагай ажахынуудай механизаторнууд, мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа юу бодоно хаб, гайхалтай.

К. БАБУШКИН,
республикын арадай хиналтын комитедэй инспектор,
С. ГОНСОРОНОВ,
аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ,
В. ДОНДОКОВ,
республикын совхозуудай нэгэдэлэй ахалагша инженер,
В. РАДНАЕВ,
Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ахалагша инженер,
В. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корреспондент.

КПСС БА ПОРП-ЫН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уряалаар ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герек 1973 оной декабриин 17—19-нэй үдэр нүхэдтэ Советскэ Союзда албанай хэрэгээр хани ёһоор айлшалба.

Л. И. Брежнев ба Э. Герек хоёрой хоорондо нүхэр ёһоной хани халуун хөөрэлдөөн болоһон байна.

Аха дүү партинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэд өөһэдынгөө оронуудай ниитэ политическэ ажабайдалай гол асуудалнуудаар мэдээсэлнүүдые андалдан абалсаһан юм.

Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй (1973 оной) дүнгүүд ба таба жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар партиин болон бүхы совет арадай эрилхүүлжэ байһан зорилгонуудай тухай хөөрэжэ үгөө.

Э. Герек партиин VI съездын табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар ПОРП-гэй бүхэпольшын һаялгаан болоһон конференциин дүнгүүд тухай, ПНР-эй 30 жэлэй ойн һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэхэ ба оронойнгоо социалис замаар саашадаа хүгжэхэ арга боломжонуудай тухай мэдээсэл хэһэн байна.

Аха дүү партинуудай болон Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын арадуудай хоорондохи харилсаа холбооной амжалтатайгаар хүгжэжэ байһан тухай сэдьхэл ханангяар тэмдэглэгдэв. КПСС ба ПОРП-гэй Центральна Комитедүүдэй, нютагай партиина организацинуудай хоорондохи харилсаа холбооге бүхы хэмжээгээр гүнзэгырүүлхэ, гүрэнэй, ниитын организацинуудай, эрдэм наука ба соёл культурын талаар совет-польшын харилсаа холбооге улам үргэдхэхөөр бэлэн байһанаа хоёр тала мэдүүлээ.

Хоёр ороной ерэхэ табан жэлэй арадай ажахын түсэбүүдые тааралдуулгын үндэһэ һуури дээрэ экономическа болон научно-техническэ харилсаа холбооной асуудалнууд уулзалгын үедэ хаража үзэгдөө. СССР ПНР хоёрой хоорондо хүгжөөгдэжэ байһан үйлэдбэриин талаар хамжан ажаллаха ба мэргэжэлгын тон шухала байһаниие хоёр тала тэмдэглээ. Тэрэшэлэн ажахын түсэбтэ, тогтууритай ба удаан сагай харилсаа холбоонуудай ехэ удха шанартай байһан тэмдэглэгдөө. Харилсан туһалалсалгын шэнэ арга замуудые саашадань хүгжөөхэ ба бэдэрхэ талаар Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын правительстванууд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ гэжэ хэлсэбэ.

Научна шэнжэлгын ба проектно-конструкторска хүдэлмэринүүдые саашадаа хамжажа ябуулха талаар тодорхой хэмжээ ябуулганууды бэелүүлхэ шухала байһаниие хоёр тала мэдэрээ. Тэрэнэй ашаар научно-техническэ революциин түйлалтануудые социалис байтуулалтын ажахынуудай улэмжэ һайн юумэнүүдтэй нэгэдхэхэ зорилгые үрэ ехэтэйгээр шиндхэхэ арга олгохо байна.

Совет-польско заншалта харилсаа холбооге үргэдхэхэ талаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулганууд социалис хани нүхэсэлые саашадань бэхижүүлгэдэ, тэрэ тоодо социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэгдэмэл программа бэелүүлхэ талаар хүдэлмэридэ ехэ туһа нэмэри болохо байһанда этигэжэ байһанаа КПСС ба ПОРП-ын хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ. Энэ талаар аха дүү партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэ болоһон уулзалга (1973 он) дээрэ хэгдэһэн тобшололой шухала байһан үшөө дахин тэмдэглэгдэбэ.

Уласхоорондын байдалай онсо шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа андалдаһан байна. Социалис оронуудай шууд сэхэ политикын, түрүү, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй эдэбхитэй ябуулгын ашаар уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха арга олдоо гэжэ тэмдэглэгдэбэ. Уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха ба гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон һууха ябадалые хүгжөөхэ политика бүхы арадуудай дунда халуунаар дэмжэгдэнэ гээшэ. КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан эб найрамдалда дуратай программын түйлай ехэ удха шанарые, үнэн сэхэ эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой ба КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй өөрынь оруулһан ехэ хубитые Польшын хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин ЦК-гай үмэнэһөө Э. Герек онсо тэмдэглээ.

Социалис хани нүхэсэлэй оронуудай эб найрамдалда дуратай хамтын политикые бэелүүлхэ талаар Польшын эдэбхи ехэтэй ажал ябуулгые Л. И. Брежнев тэмдэглэһэн байна.

Уласхоорондын шахардуу байдалые саашадань һуларуулха хэрэгтэ һаад хэхые оролдодог империалис хархис этэгээдүүдэй аашада һэргэлэн байха шухала гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Европодохи уласхоорондын байдалай һайжаржа байһанда сэдьхэлээ хананги байһанаа хоёр тала мэдүүлээ. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо тогтоохо талаар хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэхын тула хубитая оруулхаар бэлэн байһанаа тодорхойлоо. Тэрэ зүблөөнэй түгэсхэлые гүрэнүүдые хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэргэбэл, зүблөөндэ хабаадаһан бүхы оронуудай аша туһада хараюсаха һэн гэжэ Л. И. Брежнев, Э. Герек тоолоно. Энэ хадаа түүхэдэ обёорогдомоор үедэ Европын арадуудай ерээдүйдэ амгалан ёһоор ажаһуухые хангамаар аша үрэтэй хэмжээнүүдые тодорхойлхо арга олгохо һэн.

Л. И. Брежнев албанай хэрэгээр Индиин республика ошожо ерэһэн ба совет-индиин хэлсээнүүдэй дүнгүүд тухай Э. Герегтэ мэдээсэһэн байна. Албанай хэрэгээр Инди ошолгын дүнгүүд ба тэндэ баталан абтаһан декларации Ази болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлгын шухала баримта байһан тула ПНР-тэ тон ехэ һайшаалтайгаар угтагдаа гэжэ Э. Герек тэмдэглээ.

Советскэ Союз болон Польшо Израилиин ээрхэг түрим хэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэхэ зуураа, Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаата байдалые шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан ООН-ой Аюулгүйн Соведэй мэдээжэ резолюцинуудые заатагүй дүүргэхэ ябадал хангаха шухала гэжэ тоолоно. Тиихэ зуураа, тэдэнэр 1967 ондо Израилиин эзэмдэһэн араб бүхы газар дайдые сүлөөлхэ асуудал, тэрэшэлэн Палестинын араб арадта хуулита эрхэ сүлөө олгохо ушар Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулгын гол зүйл байһан ба саашадаашье байха гэжэ эрид шууд этигэжэ байһанаа элирхэйлээ. Энээнгүйгөөр энэ районой бүхы гүрэн болон арадуудта бата бэхи эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангахын аргагүй.

Парижда баталан абтаһан хэлсээе Сайтоной\журамаархидай эбдэжэ үргэлжэлһөөр байһаниие хоёр тала эрид шууд буруушаажа, тэрэ хэлсээе бүхы хабаадагшадайнь хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан Вьетнамай Демократическа Республикын правительство ба Урда Вьетнамай Республикын саг зуурын революционно правительствые сэхэ шууд дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлбэ.

Национальна бэеэ даанхай, экономическа ба социальна хүгжэлтын замаар хүгжэхэ эрхын түлөө тэмсэлдэ бодоһон Чилиин арадтай һаналаа гүйсэд нэгэдэжэ байһан тухайгаа КПСС болон ПОРП-ын хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ. Арадай нэгэдэлэй хуулита правительствые унагаажа, олоной шуһа адхаһан, алалга хюдалга эмхидхэһэн Чилиин хархис этэгээдүүдэй зэрлиг ябуулгые эрид шууд буруушаажа, эрхэ сүлөөдэ дуратай Чилиин арадай хүсэл эрмэлзэлые хорото этэгээдүүдэй даража шадахагүй байһанда тэдэнэр бата найдажа байһанаа мэдүүлээ.

Социализм ба коммунизм байгуулгада, уласхоорондын ехэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ аха дүү оронуудай түйлажа байһан амжалтанууд хадаа тэдэнэй бата нэгэдэлэй, олон талын нягта харилсаа холбооной үрэ дүн мүн гэжэ уулзалгын үедэ тэмдэглэгдэв. СССР болон ПНР саашадаашье өөһэдынгөө бүхы ябуулгануудта аха дүү социалис гүрэнүүдэй нэгэдэлые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ шухала байһаниие саг үргэлжэ эшэ үндэһэн болгохо байна.

Нүхэд Л. И. Брежнев ба Э. Герегэй уулзалга зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар хоёр талын һанамжануудай нэгэн адли байһаниие гэршэлэн харуулба.

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын Президиумэй Түрүүлэгшэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын Зүбшэлэлгын Соведэй Түрүүлэгшэ доктор Нгуен Тхыу Тхогой хоорондын хөөрэлдөөнүүд декабриин 19-дэ, Кремльдэ дүүрэв.

Хөөрэлдөөнүүдтэ:

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд: СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Новиков, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов;

Урда Вьетнамай Республикын зүгһөө — Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министр Нгуен Тхи Бинь, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай гэшүүн, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Ле Куанг Тянь, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай гэшүүн, Урда Вьетнамай Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Нгуен Ван Тхан, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай Секретариадай гэшүүн Хо Суан Сон гэгшэд хабаадаба.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр Советскэ Союзай ба Урда Вьетнамай Республикын хоорондохи харилсаае улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ асуудалнууд зүбшэлэгдэһэн байна.

(ТАСС).

ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК-гай Президиумэй Түрүүлэгшэ, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын Зүбшэлэлгын Соведэй Түрүүлэгшэ доктор Нгуен Хыу Тхо түрүүтэй Урда Вьетнамай Республикын делегаци декабриин 19-дэ В. И. Ленинэй Мавзолейдэ ошожо, венок табиба.

Һүүлээрнь Коммунис партиин, Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай хүдөөлүүлэгдэһэн Кремлиин ханын дэргэдэ ерэбэ.

Тус делегаци энэл үдэр Кремлиин ханын дэргэдэхи Танигдаагүй солдадай хүүрэй хажууда ошожо, венок табяа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. Х. Арутюнян, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин болон бусад тушаалтад эйлшадтай хамта ошолсобо.

(ТАСС).

ПУБЛИЦИСТИКЭ

ЖЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ СУУРЯАН

1.

САГ... Үе сагай үнгэрхэ тума дэлхэйн хүн түрэлтэнэй сүлөөрэлгын тэмсэл улам шангадажа, ажалшан арадууд өөһэдынгөө эрхэ сүлөө, зол жаргалай түлөө жагсаалда бодоно. Үнгэрһэн жэл бүхэмнай эрхэ сүлөө, зол жаргалай түлөө болоһон тэмсэлдэ шэнэ шэнэ илалга, амжалтануудые асарна.

Буряадай мэдээжэ поэт Дондок Улзытуев таба зурган жэлэй саада тээ «Саг» гэжэ шүлэг соогоо нигэжэ бэшээ һэн.

Урасхал ехэ
уһан мэтээр
Урдажа байна
үе саг.
Мүнхэ ехэ
мүрэн мэтээр
Мушхарна
мүнөө саг.
Космонавтнууд
газарһаа дэгдэжэ,
Холые зорин нищдэнэ.
Коммунистнууд
газартаа илаад,
Космос шэнжэлхээр
шиидэнэ.

Үе саг... Тэрэнэй ябасые мэдэхэеэ хүн түрэлтэн жэл, хоног, һара, жэлнүүдые хэмжэн табяа. Хоног соо хорин дүрбэн час, час соо жаран минута, минута соо жаран секунда гээд тоолонобди. Теэд саг гэжэ хэмжэшье хүлеэдэггүй һэмнай. Тиибэшье һаань, сагые ябуулан гарадаг, богонихон болзор соо агуу хэрэгүүдые бүтээдэг хүнүүд манай Эхэ ороной, республика доторнай яахан олон бэ!

Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлые манай Эхэ ороной ажалшад амжалтатайгаар түгэсхэжэ байна. Һаяхан боложо үнгэрһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй ээлжээдэхи сессиин шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, хүдэлмэришэд, таряашаднай шэнэ амжалта, илалтануудые түйлана. «Түсэбөө дүүргэбди», «Болзорһоо урид түсэбөө үдүүлэн дүүргэбэбди» гэһэн мэдээсэлнүүд республикымнай зүг бүхэнһөө ерэжэ байна.

Совет арадаймнай алхам ямаршье юун гаа! Түгэсхэжэ байгаа 1973 оной дүнгүүдые харахада хараад үзэе. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй ёһоор 1973 ондо промышленна продукци 5,8 процентээр нэмэхэ ёһотой байгаа. Харин мүнөө 7,3 процентээр нэмэбэ ха юм. Тиихэдэ хүдөө ажахыда ямар ехэ амжалтанууд түйлагдаа гээшэб! Совет гүрэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ таряан энэ жэлдэ хуряагдажа абтаба. 222,5 миллион тонно гү, али 13,6 миллиард пүүд таряан гүрэнэй амбаарта хаагдаа. «Сагаан алтан» — хлопок угаа ехээр суглуулагдаа. Эхэ оронойнмнай малшад адуу малайнгаа тоо толгой бүри олон болгожо, фермын продукциин гол зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэбэ.

Омогорхомоор амжалтанууд!

Манай Буряад ороной жэшээнүүд дээрэ хаража үзэбэл, баясамаар дүнгүүд баһал харагдаха байна бшуу. Захааминай аймагай ажалшад табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабарине гүрэндэ мяха худалдаха талаар 104 процент, һү — 108 процент, нооһо — 101 процент дүүргээ гэһэн мэдээсэл үшөө декабрь һарын эхеэр абажа, бидэнние баясуулаа һэн.

Сагые ахигшад... Үе сагай хэдышье түргэн ябажа байгаашье һаа, тэрэниие ахижа, гайхамшаг амжалта түйлаһан коллективүүд яаһан олон бэ!

Һаяхан баяртай мэдээсэл абтаба. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой механизаторнууд үнгэржэ байһан жэлдэ баатар доржунаар ажаллажа, республика соогоо суурхаба. Тэдэнэр табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые нэрэтэй түрэтэйгөөр, болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан юм.

Совет хүнүүдэй дабаагүй дабаан, гаталаагүй мүрэн дэлхэйдэ үгы һэмнай. Энэ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй аймагай Хонхолын таряашад урма зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа ашаар гектар бүриһөө 16,6 центнер ооһо абаба ха юм. Хонхолынхид таряа тушааха түсэбөө 11 мянга 670 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ бшуу. Тиигэжэ «Искра» колхозойхид РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг, 1500 түхэриг мүнгэн шанда һаяхан хүртэбэ ха юм.

...Убэлэй бүрүүлхэн наран хүбшэ тайга дээгүүр элшээ сасана. Үглөөнэй буурал сагаан жабарта сэн-бун болоһон модод, холоһоо харахада, үльгэр, онтохон соохи мүнгэн мүшэртэй ургамалнууд шэнгеэр үзэгдэнэ. Хаанашьеб ойн барабааншан тоншуул «ажалаа» эхилээд, модоёоло түнхинэ.

Хандагатайн леспромхозой хүдэлмэришэд үниинэй ажалдаа гаранхай. «Урал-2» түхэлэй хюрөөнүүдэй урматайгаар модо тайраха, гэшүүһэшэнэй һүхын тос-тос сабшаха, тракторнуудай хүнхинэхэ үглөөнэй суурянда элеэр дуулдана.

Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Алексей Павлович Кудряшовой даадаг бага комплексно бригадынхид ехэл сүлөөгүй ажалланад. Энэ бригадын гэшүүд һарадаа хоёр мянган кубометрһээ дээшэ модо бэлэдхэжэ үрдинэ. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ 80 мянган кубометр модо бэлэдхээд, мүнөө 1975 оной түсэбөөр ажаллажа байна. Одоол эдэ баатар хүнүүдые сагые ахигшад гэжэ нэрлээ һаа, алдуу болохогүй.

2.

ҮНГЭРЖЭ байһан 1973 он ямар дэмбэрэлтэй, үлзытэй, амжалтатай жэл байба гээшэб!

Байгша оной нажар түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар 50 жэлэй алтан ойе тэмдэглэбэбди. Тиигэжэ Буряадаймнай АССР-эй үбсүүн дээрэ гурбадахи орден — Октябриин Революциин орден яларба ха юм.

Энээн тухай Буряадаймнай ахамад поэдүүдэй нэгэн Цэдэн Галсанов галта зүрхэнэй мүрнүүдые нигэжэ хаһхинуулаа һэн:

Үүр хираанаар
Үглөөнэй толо хүртэһэн
Орон түрынгөө
Улаан тугые шэртэнэм:
Ягаан шуһан,
Ялагар сэлмэг хасараарнь
Гурбан эрдэни —
Гурбан орден толорно,
Багша Ленинэй,
Баатар Октябриин
хубисхалай,
Бүхы арадуудай
Бата бэхи найрамдалай
Бүридэмэл һүлдэ
Буряад орондом батажаа.
Гурбан эрдэни —
Гурбан орден нютагжаа.

Тэрэ ойн баярай урда тээ Буряадаймнай искусство, литературын үдэрнүүд Москва, Свердловск хотонуудта үнгэргэгдэжэ, Эхэ оронойнмнай ниислэл хотынхид, ураалайхид Байгалай эрьеынхидэй үндэр соёл культурые хаража, нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

1973 он үлзытэй, дэмбэрэлтэй жэл байгаа гэжэ дахин дабтая. Искусство, литературын нилээд олон хүдэлмэрилэгшэд хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ хүртөө. Уран үгын ээзэд — Намжил Балдано, Дамба Жалсараев, Николай Дамдинов, Африкан Бальбуров, Исай Калашников гэгшэд «Буряадай арадай уран зохёолшо», «Буряадай арадай поэт» гэһэн үндэр нэрэ зэргэнүүдтэй болобо ха юм. Тиихэдэ республикымнай эрхим 559 малшадай сээжэдэ СССР-эй орден, медальнууд яларба.

Үе саг, үе саг, үер мүрэндэл түргэнши, хангайн баатартал мэргэнши! Хэды шинии хурдаар, түргөөр үнгэрөөшье һаа, манай хүнүүд аяар 1917 оной октябрьда абаһан эстафетээ найдамтайгаар абажа ябана. Жагсаалнууд, жагсаалнууд, жагсаалнууд... Дэлхэй дээрэ эб найрамдал, амгалан тайбаниие батажуулха, хүн түрэлтэндэ эрхэ сүлөө, зол жаргал олгуулха, коммунизмын гэгээн ордон байгуулха зорилготойгоор дабшаһан жагсаалнууд. Жагсаалай манлайда — коммунистнууд, сагые ахидаг хүнүүд.

...Хүндэтэ нүхэд, баясамаар мэдээсэл һаяхан уншаа ёһотойт. Сэлэнгын совхозой суута һаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина һү һааха табан жэлэйнгээ түсэбые хоёр жэл 11 һара соо дүүргэбэ.

Омогорхон баясамаар! Ленинэй партиин гэшүүн нүхэр Тадвашкина Надежда Лазаревна байгша ондо үнеэн бүхэнһөө 6000 килограмм һү һааха уялга абаа һэн. Тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхэнь,

...Жэлэй түгэсхэлэй суурян шангадаһаар. Шиидхэхы, гурбадахи жэлэй түсэбые дүүргэһэн тухай мэдээсэлнүүд орожол байна.

Урагшаа, үе саг! Шамайе манай хүнүүд ахижал ябана. Урагшаа, үе саг!

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой гурбадахи отделени болохо Боом нютагта ажахын олонхи хонид харууһалагдадаг. Бүхыдөө 26 отара дээрэ гэр бүлөөрөө зуугаад хүн тосхонһоо холо ажаһуудаг, ажалладаг гээшэ. Эндэхи хонишод Хэжэнгын аймагай совхозуудай хонишодой үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга, 3 килограммһаа бага бэшэ нооһо абаха гэһэн зорилго урдаа табяад, оролдосотойгоор ажаллажа байнад. Тэдэнэр үбэлжэлгэдөө эртэниһээ бэлдэжэ, байра байдалаа заһабарилаа, зундаа ооһэдынгоо хүсөөр хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаа. Мүнөө үбэлжэлгэ түлэг дундаа ябажа байна.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

ХЭЗЭЭ ГУРИМШУУЛАГДАХА ЮМ?

Холын малшадай соёлой, ажаһуудалай эрилтэ гүйсэд һайнаар хангаха, ажалайнгаа һүүлээр аятай зохидоор амарха эрхэ байдал олгохо талаар дутагдалнууд олон гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Нэн түрүүн телевизорнууднай хүдэлдэггүй. Үдэшэндөө сэнхир экранаа хаража, шэнэ газетэ, журнал уншажа, дэлхэй дээрэ, түрэл орон, аймаг соогоо боложо байһан һүүлэй һонинуудые мэдэхэ арга боломжогүй байдагбди. Жэшээнь, ахалагша хонишод С. Батуев, Ц. Эрдынеева, Д. Батуев болон бусадай отарануудта, бүхыдөө отделени дотор 20—30 айлай телевизорнууд хүдэлхэеэ болиһоор хэдэн һара болобо. Телевизорээ абаад, аймагай түб Мухар-Шэбэр ошоходош, мастерскойнь үргэлжэ суургатай байдаг. Хэды часта нээгдэдэг, хаагдадаг, мастер ямар үдэрнүүдтэ хүдөө нютагуудаар ябадаг бэ гэжэ мэдэхын аргагүй. Үүдэндэнь хүдэлмэриин гурим бэшээтэй байдаггүй. Ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта орожо, ерэһэн ушар тухайгаа хэлэхэдээ, мүртэй харюу абажа шададаггүйбди.

Манай Боомһоо совхозой түб һуурин Түгнэ хүрэтэр арбаад модо болодог. Үхибүүднай амаралтын үдэрнүүдтэ гэртээ ябагаар ерэдэг, һөөргөө баһал тиигэжэ ошодог. Эндэһээ оюхыдөө 80 гаран үхибүүн Түгнын һургуулида һурадаг юм. Тиихэдэ холын отаранууд дээрэ ажалладаг хонишодой үхибүүд 20 гаран километртэ ябагаар ябаха баатай болодог. Энэ асуудал үнгэрэгшэ жэлдэшье шиидхэгдээгүй һэн. Мүноо баһал тэрэ зандаа байһаар. Энээн тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, аймсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагта, аймагай газетэдэ оло дахин хандаабди. Теэд ямаршье хубилалта болодоггүй.

Амаралтын үдэрнүүдтэ үхибүүдые гэртэнь асарха, һургуулидань абаашаха машина совхоздо үгы гэжэ хэлэхын аргагүй юм бэзэ. Хэрбээ холын малшадай үхибүүд тушаа совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй анхардаг һаань, бидэ иимэ гомдолтой байхагүй һэмди.

Хүршэ Түгнэ, Бэрээн, Нарһата тосхонуудта ажаһуугшад республикынгаа газетэнүүдые тэрэ үдэртэнь абажа уншадаг. Харин бидэнэр үглөөдэрынь гү, али нүгөөдэрынь абадагбди. Юуб гэхэдэ, газетэнүүд Мухар-Шэбэртэ сүүдхэ хэбтээд, үглөөдэрынь үдэшэ орой асаргдадаг. Почтальон һүниин 10—11 часта газетэ, бэшэгүүдээ айлнуудаар тараажа дүүргэдэг. Һүни хэн бодожо, газетэ уншахаб, үглөөгүүр газетэ, журнал хараха юун сүлөө байхаб, ажалдаа яаража гарахаш. Бэшэгүүд, телеграманууд хэдэн хоногоор гээгдэжэ ерэдэг, заншалтай. Бэшэгүүд дээрэ Мухар-Шэбэрэй хэлхеэ холбооной тамга табигдадаггүй. Тиимэһээ тэдэнэй хэдэн хоногоор хаана хэбтэһыень мэдэхын аргагүй байдаг.

Жэшээнь, Улаан-Үдэһөө октябриин 30-да табигдаһан (городой тамга бии) бэшэг М-Ж. Цыбиков ноябриин 13-да абаа. Иимэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа, олон байха. Газетэ, журналнууд саг соогоо ерэдэггүй байхаһаа гадна, ходо дутуу байдаг. Тэдэниие хүсэлдүүлхын түлөө хэлхеэ холбооной таһагай хүдэлмэрилэгшэд оролдодоггүй. Харин хэблэлэй захилгын эхилхэдэ, газетэ, журнал үсөөнөөр бэшүүлнэт гэжэ байгаад шангардаг. Энэ шухала хүдэлмэриин дүүрэмсээр, хэблэл захигшадай эрилтэ хэр һайнаар бэелүүлэгдэнэб, газетэ, журналнууд саг соогоо хүсэд асаргдана гү, ээдтэнь булта үгтэнэ гү гэжэ огто һонирходоггүй байха юм.

Эдэ дутагдалнуудые гуримшуулха хэрэгтэ туһалыт гэжэ түрэл «Буряад үнэн» газетынгээ редакцида хандананбди. Бэшэ арга барагдаа.

Боом тосхондо ажаһуугшадай зүгһөө:

Д-Н. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
О. БАДМАЕВ,
А. ЦОКТОЕВ,
Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ

РЕДАКЦИҺАА: Мухар-Шэбэрэй аймагай Боом тосхондо ажаһуугшадай бэшэг дотор хэлэгдэһэн баримтанууд тон гажа буруу ушар болоно. Партиин Мухар-Шэбэрэй райкомой хүтэлбэрилэгшэд энэ бэшэг соо заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар дары түргэн хэмжээнүүдые абаха бээз гэжэ найдагдана.

Улаан-Үдын һүнэй комбинадта залуушуул олоор хүдэлмэрилдэг юм. Тэдэнэй нэгэн, ээзгэй бэлэдхэдэг цехтэ ажалладаг ВЛКСМ-эй гэшүүн Галина Горнозская үдэр бүриингөө даабари 130 процент дүүргэжэ, мүрысөөндэ хододоо эрхимлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галина Горновская ажалдаа.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СОВЕТ ОРОН

ШАХТЕРНУУДАЙ АМЖАЛТА

ЭРХҮҮ. Оронойнай зүүн зүгтэхи эгээл ехэ «Востсибуголь» комбинат табан жэлэй гурбан жэлэй даабарине амжалтатайгаар дүүргэв. Байгша оной 11 һарын түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэв.

Шулуу нүүрһэ малтадаг комбинадай бүхы предприятинуудай үйлэдбэриингөө хүсэ дээшэлүүлһэнэй, түрүү технологи, шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй ашаар амжалта түйлагдаа. Мүнөө Зүүн Сибиринин шулуу нүүрһэнэй 85 процентнь нээмэл аргаар малтагдана. Энэ табан жэлдэ часай турша соо 1250 тонно шулуу нүүрһэ малтаха роторно экскаваторнууд хэрэглэгдэдэг болоо. Арбан таба — хорин таба кубометр багтааха шанагатай, зуун метр үндэртэ үргэхэ аргатай алхалдаг экскаваторнууд шулуу нүүрһэ малталгада хэрэглэгдэнэ.

Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 850 мянган тонно шулуу нүүрһэ тушаахабди гэжэ Зүүн Сибиринин горнягууд найдуулна.

ҮНЭҺЭН — БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛ

НИКОЛАЕВ. Хүнгэн бетон бүтээлгын технологи нарижуулха талаар научно-техническэ конференци Николаев хотодо болобо. Украинын мэргэжэлтэдһээ гадна, Ленинград, Москва, Владивосток, Алма-Ата, Новосибирск болон оронойнай бусад хотонуудай эрдэмтэд энэ асуудал зүбшэлэлгэдэ хабаадаа.

Барилгада аша үрэтэй шэнэ материалнуудые, хүнгэн зүйлнүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ талаар Украина ехэ туршалтатай болонхой. Николаев хотодо тэрэнэй эгээн шухала предприяти баригдажа, үнэһэ хайрлиг болгон гаргахаар хараалагдана. Городой ТЭЦ-эй шлак энэ талаар түүхэй эд болохо юм. Барилгын материалнуудые үйлэдбэрилэн гаргалгада промышленна үлэгдэлнүүдые хэрэглэхэ зорилготойгоор «Криворожсталь», «Азовсталь» болон бусад предприятинуудта шлагай пемзэ бэлэдхэхэ цехүүд һаяар ашаглалгада үгтэхэ.

Барилгада хэрэглэгдэхэ шухала материал үйлэдбэрилгэ, хүнгэн зүйлнүүдые бүтээлгын технологи саашадань нарижуулха һанамжа дурадхал конференци дээрэ абтаба.

ХАЛЬҺАН ДОРОХИ ОГОРОД

Эртын овощ ехээр тушаадаг Ташкент шадархи «Кибрай», «Хасков» совхозуудта хальһата теплицэнүүдые барижа дүүргээ. Теплицэ бүхэниинь хахад гектар газар эзэлнэ. Тэдэниие газаар дулаасуулдаг.

«Ташсадвинсовхоз» трестын ажахынуудай арбан гектар газарта иимэ огородууд бии болонхой. Һаяар эдээндэ редис, морхооб, томат тариг-даха байна. Ерэхэ жэлдэ үшөө хорин иимэ теплицэ баригдахаар хараалагдана.

(ТАСС-ай корр).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Ф. М. ОСОДОЕВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 75 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ажахын болон культурын байгуулалтада олон жэлэй туршада үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө персональна пенсионер нүхэр Осодоева Федосья Матвеевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо
В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной декабриин 19.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Л. С. АСЕЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын ажахын, партиина болон профсоюзай организацинуудта олон жэлэй туршада һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө профсоюзуудай областной соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Асеев Леонид Семеновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо
В. УБЕЕВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной декабриин 19.

САМОТЛОР— КУЙБЫШЕВ

ҮНЭҺЭН СОРГО

Самотлор — Куйбышев гэжэ түбинүүд хоорондын нефть дамжуулха шэнэ соргын проект Москвагай «Гипротрубопровод» табиба. Хоёр мянгаһаа үлүү километр хэгдэхэ тус барилга дээрэ түрүүшын соргонууд асарагдаа. Энэ хадаа Сибириин уурхайнуудһаа эхи абадаг нефтиин табадахи «хэмэл мүрэн» болоно. 1.220 километр диаметртэй соргонуудаар татагдаха юм. Нефтиин соргын бүлүүрэйнь гушан дүрбэн станци мүнөө үе сагай шэнэ түхеэрэлгээр хангагдаха байна.

Манай орон дотор иимэ хүсэтэ нефтиин соргонууд юундэ баригдана гээшэб? Нэн түрүүн нефть үйлэдбэрилгын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһанһаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. 1975 он болотор 480—500 миллион тонно хүрэтэр нефть абтадаг болохо юм. «Хара алтанай» ехэнхинь Баруун Сибириин уурхайнуудһаа абтахаар хараалагданхай. Эды шэнээн нефтиие хүгжэнги уһан, түмэр замаар шэрэжэ диилдэхэгүйнь мэдээжэ. Сорго татаха гээшэ эгээл зүб шиидхэбэри болоно.

Хүсэтэ соргонуудые һуулган таталгые хүгжөөхэ гэһэн үшөө нэгэ хэрэг бии. Волгын эрьеэр «Дружба» гэжэ нефтепровод татагдажа, тэрээгээр нефть социалис оронуудта дамжуулагдаха гэжэ мэдээнэбди. Самотлор—Куйбышев гэжэ сорго ашаглалгада ороходоо, ороной Европодохи хубиие түүхэй эдээр найдамтай хангаха, Тюмениин нефтиие «Дружба» гэжэ бүлэг түхеэрэлгэдэ дамжуулха арга олгохо байна.

Юрий ШАБАЛИН,
АПН-эй корреспондент.

ҮБЭЛДӨӨШЬЕ ҮГЭРСЭ УРГУУЛНА

Ниислэл хотымнай столовонуудта, саг үргэлжэ бэшэшье haa, мэнэ-мэнэ болоод лэ шэнэ үгэрсэ, ногоон мангирай худалдагдадагые хүн зон алдахаа болинхой.

Энэ хэнэй аша туhаб гэхэдэ, огородой эдеэ үбэлдөө ургуулдаг Сотниково hууриндахи комбинадай хүдэлмэришэд хүн зоной эрилтэнүүдые хангаха талаар оролдолго гаргажа, үбэл, зунгүй ургаса hайн хуряана.

Тус комбинат 1972 ондо дүүрэн хүсэндөө оронхой. Тэрэнэй директор Нина Николаевна Налётова комбинадайнгаа ажал хүдэлмэри тухай хөөрэхэдөө ойрын хоёр жэлэй туршада 20 теплицын үшөө нэмэгдэхэ тухай хэлэбэ. Мүнөө хүдэлжэ байhан 19 теплицэ дээрэ тэдэ нэмэгдэхэдэа үбэлэй haрануудта огородой нилээд ехэ эдеэн ургуулагдадаг болохо.

Комбинадай коллектив 1973 онойнгоо түсэбые үшөө октябрь hарада дүүргэhэн байна. Тиигэжэ 3.140 центнерэй орондо 4.200 центнер үгэрсэ, помидор хуряагдаа. Ажал хүдэлмэридөө оролдосотой, дуршалтай огородшод М. С. Бакарина, Г. А. Овчинникова нэгэ дүрбэлжэн метр теплицын газарhaa 30 килограммhaa доошо бэшэ огородой эдеэ ургуулна. Иимэ үндэр ургаса тэдэ hүүлэй хоёр жэлэй туршада саг үргэлжэ хуряагаа. Эдэ нүхэд эрхим ажалайнгаа түлөө ВДНХ-гай путёвкоор шагнагдаал, Москва ошонхой.

Харин тиихэдэ үгэрсэ ургуулагшад Е. Н. Беляева, П. Д. Лапина гэгшэд 170 центнер даабаритай haa, 200 центнер үгэрсэ ургуулhан байна.

Үбэлэй сагта огородой эдеэ ургуулха тусхай технологи эндэ зүб хэрэглэгдэнэ. Энээнэй ашаар үгэрсэ, мангир, помидорой үндэр ургаса түйлагдадаг. Гэбэшье, комбинадай огородшодой оролдолго, тэдэнэй баян дуршэл тэмдэглээгүйдэ аргагүй. Эдэ нүхэдэй ашаар лэ столовонуудтамнай огородой эдеэн үбэлэйшье сагта худалдагдана бшуу.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үгэрсэ ургуулагша Н. Беляева.

Авторай фото.

БАЯРАЙ ҮДЭШЭ

Хяагтын гурбадахи интернат hургуулида haяхан ехэ хүхюу зугаатай байба. Тиигэншьегүй яахаб. тус hургуулида монгол арадай вождь Сүхэ-Баатарай нэрэ олгогдоо ха юм. Баярай суглаанда хүн зон олоороо суглараа.

Монголой арадай республикаhaa ерэhэн делегаци тус суглаанда хабаадаба. Монгол арадай революционно партиин Сэлэнгын аймагай комитедэй пропаганда болон агитациин таhагые даагша нүхэр Дондуг делегацине хүтэлбэрилэгшөөр ерээ hэн. Тус hургуулида Сүхэ-Баатарай нэрэ олгогдоhон тухай нүхэр Дондуг мэдээсэбэ.

Тэрэнэй удаа багшанар, hурагшад болон хүдэлмэришэд трибунада гаража, баярай халуун үгэнүүдые хэлээ. Суглаанай hүүлдэ hурагшадай, багшанарай хүсөөр уран haйханай концерт харуулагдажа, үдэшэ орой болотор хүгжэмэй абяан зэдэлээ hэн.

Р. ТУГУТОВ.

Хяагта хото.

ХОДОДОО ТҮРҮҮ

Улаан-Үдын «Горпромторгын» магазинууд хоорондоо мүрысэнэ. 3-дахи кварталай дүнгөөр 53-дахи магазинай хүдэлмэрилэгшэд түрүү hуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан туг ба мүнгэн шанда хүртөө hэн. Тиин КПСС-эй Советскэ райкомой, райгүйсэдкомой вымпел тэдэнэртэ барюулагдаа. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд эд бараа худалдаха гурбадахи кварталайнгаа түсэб 102,8 процент дүүргээ.

Эндэ 9 наймаалагшад хүдэлнэ. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта үнинэй ажаллажа байhан Анна Фёдоровна Барова энэ багахан коллективые хүтэлбэрилнэ.

— Манай магазинда элдэб янзын эд бараан худалдагдана. Бэлэн хубсаhан, трикотаж болон будүүд наймаанда табигдана,— гээд Барова хөөрэнэ. Магазинай коллектив эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ туhалхые оролдон ажаллана. 6 жэлэй урда тээ худалдаа наймаанай техникум дүүргэhэн Галина Фёдоровна Антонова бэлэн хубсаhанай таhагай ахалагша наймаалагшаар хүдэлнэ.

Энэ таhагта хүн зон таhалдадаггүй. Наймаашанай ажалда дуратай Александра Найдановна Ринчинова пенсидэ гараха болоhоншье аад, үшөөл ажаллаhаар, үнинэй наймаалагша баян дуршэлөө залуу наймаалагшадта дамжуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Н. Ринчинова ажалдаа.

М. СУТУРИНАЙ фототекст.

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОГДОНО...

Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой түб тосхон hүүлэй жэлнүүдтэ болбосон түхэлтэй болгогдоно.

Гансахан энэ жэлэй туршада 300 хүнэй hууритай кинотеатр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Тэрээн соонь хамhабариин олон таhалга, конторо түхеэрэгдэнхэй.

Совхозой түбтэ ондоошье барилганууд бодхоогдоно. Эндэ 12 байратай хоёр дабхар ехэ байшан, хүүгэдэй ясли-сад, байрын хэдэн гэр, минеральна тэжээл хадагалха склад, мүн бусад барилганууд бодхоогдожо байна.

Энэ жэлэй туршада шэнэ барилгада совхозэй зүгhөө нэгэ миллионhoo үлүү түхэригэй мүнгэ зөөри гаргашалагдахаар хараалагданхай.

С. ХАЛТУЕВ.

ЗАГАҺАНАЙ ШЭНЭ НЮТАГ

Эдэ үдэрнүүдтэ Яруунын нуурнууд дээрэ хүлгөөтэй. Зүүн Сибириин загаhа нютагжуулдаг станциин загаhашад эндэ ажаллажа байна. Эдэнэр Ехэ-Яруунада нютагжаhан пелядь гэжэ загаhые энэ аймагай Сурхайта гэжэ нуурта нүүлгэжэ, энэ сэнтэй загаhа олошоруулхаар оролдоно.

Загаhанай түриhэнүүд 1968 ондо манай республикада асаргадаhан юм. Тиигэжэ загаhанай заводуудта түриhэнүүдынь жараахай болгоод, Ехэ-Яруунын нуурта табиhан байгаа. Пелядь загаhанай жараахайнууд эндэ ехэ hайнаар таараан нютагжаа. Мүнөө пелядь загаhан бүришье haa олошоржо, промышленна олзоборилго хэхээр боложо байнхай.

Арбаад үдэрэй туршада тус станциин хүдэлмэрилэгшэд мянгаад загаhа барижа, Сурхайта нуурта табяа. Сурхайтада нютагжуулагдаhан пелядь загаhан хожомоо Яруунын аймагай нуурнуудта болон Сэлэнгын аймагай Галуута нуурта олзоборилогдожо байхаар хараалагдана:

Д. ГАРМАЕВ.

СПОРТ

АНХАРАГТЫ: ЖАБДАН ДЭЭРЭ ЖАБОТИНСКИЙ!

ТУАПСЕ. (ТАСС). Токиодо, Мехикэдэ болоhон олимпиадануудай чемпион, Запорожодо ажаhуудаг 36-тай штангист Леонид Жаботинский удаан саг соо забhарлалта хэhэнэй hүүлээр дахинаа жабдан дээрэ гараба. СССР-эй кубок абахын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа мүрысөөнүүдтэ тэрэ гэнтэ үргэлгөөр 183,5 килограмм үргэжэ, хоёрдохи хүндэ шэгнүүртэнэй дунда ФРГ-гэй спортсмен Рудольф Мангын haяхан тогтооhон рекордые хахад килограммаар үлүүлээ.

ЕЛҮҮР ДЭЭРЭ — ЗАЛУУШУУЛ

«ИЗВЕСТИЯ» газетын шанда хүртэхын түлөө Москвада үнгэргэгдэжэ байhан хоккейн мүрысөөндэ залуушуул олоор хабаадана. Энэньшье гайхалтай бэшэ. Юундэб гэхэдэ, суглуулагдамал команданууд энэ наадanda эдир халаанаа туршажа үзэхые шиидэhэн байгаа. Хельсинкидэ болохо дэлхэйн чемпионадай урда тээ эдэнэр hайн шалгалта, туршалга гараха байна бшуу.

Энэ талаар Польшын суглуулагдамал командын добтологшо Ян Пецкое дурдажа болоно. 18-тай энэ хоккеист СССР-эй, Чехословакиин суглуулагдамал командануудтай удаа дараалан үнгэргэгдэhэн наадануудта хабаадахадаа, hайн талаяа харуулба. Мүнөө Польшын командые hорижо байhан совет тренер А. Егоров эдир добтологшые магтана.

Залуушуул манайшье суглуулагдамал командада бии. Түрүүшын хоёр наадanda Виктор Кузнецов суглуулагдамал командынгаа нэрэ хүндые хамгаалалсаба. Тэрэ хамгаалалтада зоримгой hайнаар наадаа. Уласхоорондын мүрысөөнүүдэй дуршэлгүй байhаниинь элитэ ааб даа. Теэд мэргэжэл шадабари аалиханаар, удаа дараалан хүрэжэ ерэдэг гээшэ. Энэл жэлдэ Виктор Кузнецов Москвагай «Крылья Советов» командын бүридэлдэ ороhон байна.

Швециин, Финляндиин суглуулагдамал командануудай тренернүүд залуу хоккеистнүүдые туршан шалгана. 1972 оной дэлхэйн чемпионадтай жэшэхэдэ, ЧССР-эй суглуулагдамал командын бүридэлдэ ехэ хубилалта болоо. Энэ командаhaa Владимир Вайтые онсолон тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ. Тэрэ хэды залуушье haa, суута хоккеистнүүд Иржи Холиггой, Вацлав Недоманскитай хамта елүүр дээрэ гаража наадахадаа, мүн лэ hайн талаяа харуулба.

Мүнөө энэ мүрысөөндэ СССР-эй, ЧССР-эй суглуулагдамал команданууд 4—4 очкотой болоод, түрүүлнэ. (ТАСС).

ЭДИР ХОККЕИСТНҮҮДЭЙ МҮРЫСӨӨН

РИГЭ. (ТАСС). Чехословакиин, СССР-эй эдир хоккеистнүүдэй нүхэр ёhоной мүрысөөн Ригын Спортын ордон соо үнгэргэгдэжэ, айлшадай илалтаар дүүрэв — 3:1.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ПРАГА

ЧЕХОСЛОВАКИИН ГАЗАР ДЭЭРЭ

ТАСС

Хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал А. А Гречко ЧССР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал М. Дзуртай эндэ уулзаба. Варшавска договорто хабаатай аха дүү хоёророной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй харилсаанай асуудалнуудаа үнэн зүрхэнэй, хани ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ министрнүүд hанамжануудаа хэлсэhэн байгаа.

Маршал А. А. Гречкын хүндэлэлдэ Чернинскэ ордон соо уулзалга хэгдэжэ, КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн. КПЧ-гэй ЦК-гай секретарь И. Кемпный, ЧССР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал М. Дзур ба ЧССР-эй партийна, гүрэнэй бусад ажал ябуулагшад тэрээндэ хабаадаба.

Совет талаhaa — Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлениин начальник, армиин генерал А. А. Епишев, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй ахамад командалагша авиациин ахамад маршал П. С. Кутахов, А. А. Гречкэтэй хамта ерэhэн бусад хүнүүд, ЧССР-тэхи совет посольствын түлөөлэгшэд уулзалгада хабаадаhан байна.

БРЮССЕЛЬ

КПСС-эй делегациин Бельгидэ ерээд байhан тухай

ТАСС

Бельгиин Компартиин XXI съездэ хабаадаhан КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Свердловско обкомой нэгэдэхи секретарь Я. П. Рябов (делегациин хүтэлбэрилэгшэ), КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таhагые даагшын орлогшо В. В. Загладин гэгшэдhээ бүридэhэн КПСС-эй делегаци Бельгиин социалис партиин хүтэлбэриин түлөөлэгшэд А. Леонар, Л. Раду, В. Ларок, А. Файа ба Г. Кревельдтэй уулзаба.

КПСС-эй ба БСП-гэй хоорондохи харилсаа холбооной оршон байдалда уулзалга үнгэрhэн байна.

ПРАГА

Хани барисаанай оршон байдалда

ТАСС

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак Чехословакида ерээд байhан Сеймэй маршал С. Гуцва түрүүтэй ПНР-эй Сеймэй Президиумэй делегацитай уулзаба.

Аха дүү хоёр ороной гадаадын политическэ ажал ябуулга, дотоодын байдал тухай мэдээсэлнүүдые үнэн зүрхэнэй, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрhэн уулзалгын үедэ хэhэн байна. Чехословак-польшын харилсаанай хүгжэлтэдэ хоёр тала үндэр сэгнэлтэ үгөө гээд ЧТК-гай мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

ПРАГА

ХАРИЛСААГАА ҮРГЭДХЭНЭ

ТАСС

ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй Түрүүлэгшэ Д. Биедич хоёр ороной хоорондохи харилсаа саашадань үргэдхэхэ тухай хөөрэлдөөнүүдые хээ, уласхоорондын гол шухала асуудалнуудые зүбшэлөө гээд Д. Биедичэй хани ёhоной албанай хэрэгээр ЧССР-тэ ерэhэн тухай эндэ тунхаглагдаhан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. ЧССР-эй, ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа hайжаруулха тухай договорто гар табигдаhыень югослав тала hайшаана гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

Бүхы hалбаринуудта чехословак-югослав харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байhыень хоёр тала тэмдэглэhэн байна.

Шахардуу байдал hуларуулхын, уласхоорондын харилсаа үргэдхэхын тула хүсэлэл оролдолго гаргахые эрмэлзэжэ байhанаа Л. Штроугал, Д. Биедич мэдүүлээ.

БЕРЛИН

Атомна электростанци хүдэлжэ эхилбэ

ТАСС

Росток округой Грейфсвальд шадар баригдажа байhан «Норд» гэжэ атомна электростанци ГДР-тэ эгээн лэ ехэнь юм. Энэ станци хүдэлжэ эхилбэ. СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Вилли Штоф түрүүшын энергоблок ашаглалгада оруулагдаха тухай захиралта үгэбэ. СССР-эй элшэ хүсэнэй ба электрижүүлгын министр П. С. Непорожний түрүүтэй Совет правительственна делегаци энэ баяр ёhололдо хабаадаhан байна.

СССР-эй ба ГДР-эй хоорондохи правительственна хэлсээнэй үндэhөөр совет мэргэжэлтэдэй табиhан проектээр тус станци баригдаа.

ГАВАНА

К. АЛЬТАМИРАНО ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

«Фашис сэрэгэй диктатура унагаахын түлөө тэмсэлээ үргэлжэлүүлхээр хэлбэришэгүй шиидэнги байhан тухайдаа үшөө дахин мэдүүлхын тула Чилиин арадта дэлхэйн олониитэдэ хандаnab», — гэжэ Чилиин социалис партиин генеральна секретарь Карлос Альтамирано «Гавана-Куба» гэдэг радиостанцяар дамжуулагдаhан үгэ соогоо мэдүүлээ. Миндаhан дээрэ бэшэгдэhэн энэ үгэнь Пресс Латина агентствээр дамжан, Чилиин эсэргүүсэлтын каналаар энэ радиостанцида ороhон байгаа.

Мүнөө Чилидэхи байдал бузагай муухай, түйлай хүндэ хүшэр байна гэжэ К. Альтамирано хэлэнэ. Манай парти, хүдэлмэришэнэй бүхы хүдэлөөн фашис шуhата муухай хардалга мүрдэлгэнүүдтэ ороно. Социалис партиин нютагай хүтэлбэрилэгшэдэй гурбанай нэгэ хубинь алуулаа. ЦК-гай олохон гэшүүд хорлуулhан байна.

Тиигэжэ Чили ехэ түрмэ болошонхой. Хархис хунта хардалга мүрдэлгэнүүдые үргэнөөр хэнэ. Мүнөө жэлэй хабар болоhон парламентын hунгалта дээрэ Арадай нэгэдэлэй түлөө дуугаа үгэhэн бүхы хүнүүдые сэрэгэй хунта үгы хэхые оролдоно.

Фашис диктатурада эсэргүүгээр Чилиин бүхы арадай, бүхы патриодуудай тэмсэл нэгэдүүлхэ гээшэ манай арадай, манай партиин, мүн Арадай нэгэдэлэй тала баридаг бусад партинуудай агууехэ зорилго болоно гээд тэрэ тэмдэглээ. Фашис хархис этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин манлайда ябаhан бүхы партинуудай нэгэдэл горитой үүргэ дүүргэхэ.

Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ үргэн олониитэ арадые эмхитэйгээр элсүүлжэ табиха ёhотойбди гээд К. Альтамирано мэдүүлбэ.

ЛОНДОН

ХЭЛСЭЭНДЭ ГАР ТАБИГДАА

ТАСС

Экономическа, научно-техническэ харилсаа 10 жэлэй болзороор тогтоохо тухай хэлсээндэ Англиин, ГДР-эй правительствануудай түлөөлэгшэд эндэ гар табяа.

Хоёр ороной тус тус фирмэнүүдэй, эмхинүүдэй хоорондо экономическа, промышленна эрдэм, техникын hалбаринуудта харилсаа тогтоохые хэлсээгээр хараалагдана.

Англиин худалдаа наймаанай промышленностиин министр П. Уокер хэлсээндэ гар табихын тула Лондондо ерэhэн ГДР-эй гадаадын экономическа асуудалнуудые эрхилэн шиидхэдэг министр Х. Зелле гэгшэтэй уулзажа, хөөрэлдэhэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

ЭБЛЭРЭЛГЫН КОНФЕРЕНЦИ ЖЕНЕВЭДЭ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

ТАСС

СССР-hээ ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Я. А. Малик США-haa ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшын уялга дүүргэдэг Т. Беннет ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхаймтай уулзажа, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые эбэй ёhoop заhаруулха конференциие декабриин 21-дэ Женевэдэ зарлаха тухай асуудалай удхые тайлбарилhан бэшэгүүдые тэрээндэ барюулаа.

1973 оной октябриин 22-то Аюулгүйн Совет тогтоол абаа hэн гээд бэшэгүүд дотор хэлэгдэнэ. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые зүб мүрөөр, эбэй ёhoop заhаруулхын тула энэ асуудалда хабаатай талануудай хоорондо хөөрэлдөө хэжэ эхилхые тус тогтоол уряалhан байгаа Эблэрэлгын конференцидэ хабаадахаар бэлэн байhан тухайдаа бүхы таланууд Советскэ Союзда, Холбоото Штадуудта мэдээсэв. Тус Конференци Советскэ Союзай, Холбоото Штадуудай хүтэлбэри доро үнгэрхэ ёhотой гэжэ бүхы таланууд ойлголсобо. Конференциин түрүүшын шатада Дүтын Зүүн зүгэй районhoo энээндэ бусад гүрэнүүдэй хабаадалга тухай асуудал зүбшэлэгдэхэ зэргэтэй гэжэ бүхы тала ойлголсоhон байна.

Генеральна секретарь Египедэй, Израилиин, Иорданиин, Сириин түлөөлэгшэдтэй уулзажа абаhан бэшэгүүдэйнгээ удхые правительствануудтаа хүргэхыень гуйгаа гээд Я. А. Малигтай, Т. Беннедтэй уулзалгын hүүлээр К. Вальдхаймай түлөөлэгшэ мэдүүлээ. Эблэрэлгын конференциие декабриин 21-дэ Женевэдэхи Нацинуудай ордон соо зарлахаар хараалhан тухайдаа Генеральна секретарь энээндэ мэдээсэбэ.

КАИР. (ТАСС). Конференциин хүдэлмэридэ хабаадахыень Египет түлөөлэгшэдөө Женевэдэ эльгээхэ байха гэжэ Египедэй Араб Республикын правительствын тусхай түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

РИМ. (ТАСС). Женевэдэ зарлагдаха эблэрэлгын конференцидэ Израиль хабаадаха гээ. Израилиин кабинедэй онсо яаралтай заседаниин hүүлээр тунхаглагдаhан коммюнике дотор хэлэгдэнэ. Женевэдэ зарлагдаха конференциин хүдэлмэридэ хабаадаха Израилиин делегациие гадаадын хэрэгүүдэй министр Эбан толгойлхо юм гээд Израилиин правительствын түлөөлэгшэ Тель-Авивта мэдүүлhэн байна.

ХАНОЙ

Вьетнамай амгалан ажал

ТАСС

Дипломуудые барюулалгын баяр ёhолол демократическа Вьетнамай дээдэ hургуулинуудта болоно. Олон жэлнүүдэй турша соо болоhон дайнай hүүлээр эдэ хүбүүд, басагад түрүүлэн дипломуудые абаба гээшэ. Олоhон эрдэм бэлигээ амгалан байдалда хэрэглэлгэ тэдэнэй гол зорилго болоно.

Ханойн барилгын институт дүүргэhэн 321 инженер эдэнэй тоодо ороно. Институдай бии болгогдоhонhoo хойшо үнгэрhэн 13 жэлэй турша соо эгээл олон хүн тус институт дүүргэбэ. Энэньшье ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, амгалан байдалай hэргээгдээд байhан Вьетнамда барилгашанай мэргэжэл тон шухала, хүндэтэй мэргэжэл болоно.

Байгша оной hүүл багта Вьетнамай Демократическа Республикада барилгын хүдэлмэриин, дабшаса, түрүүшын хахад жэлэйхитэй жэшэхэдэ, хоёр дахин ургаhан байна. Амгалан байдалай хэрэгтэ дүй дуршэлтэй хүдэлмэришэн анги улам бүри эмхитэйгээр ажаллана. 1973 оной дүрбэдэхи кварталай хоёр hарада урдахи найма hарын турша соо хэгдэhэнтэй адли хүдэлмэри бэелүүлэгдэhэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

Генеральна Ассамблейн шиидхэбэри

ТАСС

ООН-ой Генеральна Ассамблей 1968 оной июниин 12-ой шиидхэбэреэ баталхадаа (ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараахагүй тухай договор энээн дотор hайшаагдаhан байгаа), улам олон гүрэнүүд энээниие дэмжэхэ гээд найдажа байhанаа мэдүүлээ. Энэ договор бэелүүлэлгын ябаса тухай асуудалые хаража үзэхын тула конференциие 1975 ондо үнгэргэхэ шухала байhантайнь дашарамдуулан бэлэдхэлэй комитет байгуулагдаhан юм гээд Ассамблей тэмдэглээ. Ассамблейн тогтоол олонхиин дуугаар hайшаагдаба.

Хитадай делегаци дуугаа үгэлгэдэ хабаадангүй, уласхоорондын аюулгүй байдал бэхижүүлхэ гол шухала асуудалда КНР-эй хайша хэрэгээр хандажа байhыень үшөө дахин гэршэлhэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

Г. Киссинджерэй Португалида ерэhэн тухай

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер Португалида ерээд байха үедөө премьер-министр Каэтанутай, гадаадын хэрэгүүдэй министр Патрисиутай хөөрэлдэбэ.

Энэнь haяхан «Дүтын Зүүн зүгтэ болоhон дайнай хёморооной» үедэ Холбоото Штадуудые дэмжэhэнэйнь түлөө Португалида талархажа байhанаа мэдүүлhэн ушар болоно гээд американ шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ. Тиихэдэ НАТО-дохи США-гай 14 союзнигhaa оройдоол ори ганса Португали тэрэниие дэмжэжэ, американ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые Израильда эльгээхын тула Азорско олтирогууд дээрэхи Лажиш гэжэ авиационно баазаяа хэрэглэхыень зүбшөөhэн байна. «Һаяын хүндэ хүшэр үедэ бидэнэрые Португалиин дэмжэhэнэйнь түлөө Холбоото Штадууд тэрээндэ ехэ баяр баясхалан хүргэнэ гэжэ Г. Киссинджер Лиссабондо мэдүүлээ.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

ЭРЕСУНН ХООЛОЙ ДЭЭГҮҮР ТАТАГДАХА ТУННЕЛЬ, ХҮҮРГЭ

СТОКГОЛЬМ. Эресунн хоолой дээгүүр хүүргэ табиха, туннель малтаха тухай правительствын хуулиин проектые Швециин парламент hайшааба. Эдэ бүгэдын ашаар Швеци Дани хоёр автомобилиин харгыгаар сэхэ холбоотой болохо юм. Мүнөө болотор эдэ хоёр хоорондоо hалануудаар харилсадаг байhан.

Барилгын дүүрэхэдэ—1985 ондо автомобилистнүүд Швециин Мальме хотоhoo Даниин Сальтхольм гэжэ арал хүрэтэр табигдаhан 10 километр ута хүүргэ дээгүүр, уhан доогуурхи 9 километр туннелеэр Копенгаген хүрэхэ байна.

Уридшалан тооложо гаргаhанай ёhoop, энээнэй проект бэелүүлгэдэ шведүүд 1.200 миллион крон гаргашалха.

Тэрэшэлэн Сальтхольм сэхэ арал дээрэ уласхоорондын ехэ аэропорт Зеланди олтирогhoo Европын түб хүрэтэр түмэр замай хүүргэ Дани бариха байна.

40 ГАРАН ХОНОГОЙ ТУРША СОО ДАЛАЙ ДЭЭРЭ

РАНГУН. Загаhа бариха ёhогосоор далай дээрэ гараад ябаhан Бирмын дүрбэн загаhашан октябриин 24-дэ hалхи шуурганда туугдан, 40 гаран хоногой турша соо далай дээрэ ябаа. Амиды мэндэ үлэхэ этигэлээ бараад байхадань, 20 хоногой үнгэрhэн хойно, онгосонь хүн зонгүй олтирогто тулажа ерээ. Тиин загаhашад амараад, Калагоу гэдэг түрэл олтирог тээшээ шэглэн гараба. Гэбэшье дахин hалхи шуурганда дайрагдаа. Иигэжэ 20 гаран хоногой туршада далай дээрэ ябатарнь Бирмын далайн сэрэгэй хүсэнүүдэй катер эдэниие абарhан байна.

ЦЕХҮҮД СОО ХҮГЖЭМ ЗЭДЭЛНЭ

ПЕРМЬ хотын телефонно заводой хүдэлмэришэн бүхэн предприятиингаа конструкторнуудай бүтээhэн «Орфей» гэжэ приёмник, шууяа табихагүй наушнигуудые шухала хэрэгтэй зэмсэг хэрэгсэлнүүдтэй хамта абадаг юм. Хүдэлмэришэн бүхэндэнь хүгжэм дамжуулагдадаг.

Халаанай эхеэр хүнэй ажаллаха абьяас шадабариин багашаг байдагынь мэдээжэ ааб даа. Зорюута зохёогдоhон хүгжэмтэ программанууд хүнэй ажаллаха арга шадабариие түргөөр элсүүлэгдэхэдэнь туhалдаг байна. Хүн бүхэн халажа хүдэлхэдөө, энээнэйнгээ эршэ алдангүй, халаанай дүүрэтэр hайнаар ажалладаг юм.

Эрдэм ухаанай заабари үндэhэ болгон зохёогдоhон хүгжэмтэ дамжуулганууд нүлөөгөөр голодоhо гаргалга 6—12 процентээр хородог, ажалай бүтээсэ дээшэлдэг гэжэ шэнжэлгэнүүд элирхэйлэн харуулна. Пермиин телефонно заводто дээдэ зэргын соёлтой предприяти гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

ЗҮГЫН ХОРОН ЭЛЕКТРЫН ТУҺАЛАМЖААР СУГЛУУЛАГДАНА

Зүгын хоро суглуулхын тула манай Эхэ орондо, харин гүрэнүүдтэ ухаалан бүтээгдэhэн 70 шахуу оньhон түхеэрэлгэ бии юм. Иимэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар зүгын хоро ехээр суглуулха баян дуршэл шадабари, тэсэбэри хэрэгтэй. Тиигэбэшье Латвиин «Огре» совхоздо энэ асуудал амжалтатайгаар шиидхэгдэнхэй. Хүнэй хабаадалгагүйгөөр, зүгынүүдэй бэедэ хоро хүргэнгүй, эмдэ ородог тиимэ үнэтэ зүйл суглуулха арга эндэ хэрэглэгдэнэ.

Радиодо дуратайшуул Г. Федотов, О. Брагин, Э. Урусова гэгшэдэй бүтээhэн түхеэрэлгын туhаламжаар энэ юумэ түйлагдана. Энэ түхеэрэлгэ электрын батарейhаа, хоро абаха багахан хайрсагhаа бүридэнэ. Тэрэнь зүгын үүр соо табигдадаг юм. Хайрсагай оёороор татагдаhан шабын түмэрнүүдтэ хүрэхэдөө, зүгынүүд сошордожо, шэл табсангые хадхадаг байна. Прибор табан янзаар хүдэлдэг. Нэгэнэйнгээ сошоходонь, бусадынь дагаад дууряажа; бүхы үүр соохи зүгынүүд хадхан, хороёо гаргажархидаг юм.

Тиин мүнөө 40—50 үүрhээ бүридэhэн пасека бүхэнhөө зуун грамм хүрэтэр зүгын хорон суглуулагдана. Республикын олохон колхоз, совхозууд энэ шэнэ зүйлөөр ехэтэ hонирхобо. Электрын туhаламжаар зүгын хоро суглуулдаг модельнүүдэй нэгэн мүнөө жэл Москвада табигдажа харуулагдаhан байгаа.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин тоосоон. ТАСС-ай шэнэ hонин. Республикын hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Хүлеэгдэhэн продукци» — В. Николаевай статья. Партийна ажабайдалай хронико. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. Городской комсомольско XXIV конференциин тоосоон.

Гурбадахи хуудаhанда. РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин тоосоон. «Ородой соёл культурын омогорхол» — В. Я. Брюсовтэ зорюулагдаhан вечер. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Замбуулинай «Союз-13» онгосын ниидэлгэ тухай репортаж. Вузууд ба hургуулинуудай hонин. Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35—Һүүлэй hонин. 14.45—**Үнгэтэ телевидени.** Үхибүүдтэ—Уран зохёолшо Сергей Залыгинай зохёолнуудhaa хэhэгүүд. 16.00—16.10 — Забhарлалга. 16.10 — «Эхэ орондоо Ивановска область элидхэнэ». КПСС-эй Ивановска обкомой нэгэдэхи секретарь В. Г. Клюев дамжуулгада хабаадалсана. 17.00—СССР-эй МВД-гэй сэрэгэй частьнуудай дуу, хатарай ансамблиин концерт. 17.35—Үнгэрhэн жэлнүүдэй киинолентэнүүд», «Номгон Дон»—уран hайханай фильм. 19.00—«Время» мэдээсэлэй программа. 19.30—«Наадыш, баяанмни».

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

19.00—«Дамжуулган программа. 19.05—Үхибүүдтэ — «Мүшэхэн»—телевизионно журнал. 19.50—Һурагшадта—«Хана» — телевизионно новеллэ.

«Орбита» харуулна:

20.10—Л. И. Брежневэй Инди айлшалhан тухай документальна фильм. 21.10—**Үнгэтэ телевидени.** Концерт.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.35—Телевизионно hонин. 21.55—«Элүүр энхэ байдал—телевизионно журнал (буряадаар).

«Орбита» харуулна:

22.45—Телевизор харагшадай захилаар зохёогдоhон хүгжэмтэ программа. 23.20 — 23.30 — Забhарлалга. 23.30—**Үнгэтэ телевидени.** «Алтайн ууланнуудта»—телевизионно документальна фильм. 24.00—**Үнгэтэ телевидени.** Документальна фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

21.10—Концерт

«Орбита харуулна:

21.35 — «Семнадцать мгновений весны»—телевизионно уран hайханай фильм. (2-дохи сери).

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

УНШАГШАДАЙ АНХАРАЛДА!

Ерэхэ жэлэй «Буряад үнэн» газетэдэ захил абалга үргэлжэлhөөр 1974 оной февралиин 1-hээ газетэ үдэр бүри абахын тула «Союзпечатиин» агентствэнүүдтэ, хэлхеэ холбооной отделенинүүдтэ, почтальонуудта, хэблэл тарааха ниитын түлөөлэгшэдтэ захил хэхэдэтнай болохо.

Газетымнай 11 hарын сэн 5 түхэриг 50 мүнгэн. Захил хэхэеэ шамдагты, бү мартагты!